

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

ספר

שערי צדק

ביאור ספר יצירה

חברו המקובל הגדול

הר' שם טוב ספרדי זצ"ל

מעיר ליאון

והוא אחד מספרי הקבלה הרבים

אשר חיבר בגליל העליון בארץ ישראל

מופיע בפעם הראשונה מתוך כתב-יד

בעריכת

יוסף אלעזר אלימלך פרוש

על-ידי

מכון "שערי צדק"

שע"י הישיבה הקדושה

"שער השמים"

פעיה"ק ירושלים ת"ו ה'תשמ"ט

ישיבת "שער השמים"

ללימודי תורת הנגלה והנסתר

בעיה"ק ירושלם ת"ו

מכון "שערי זיו"

מפעלי להוצאה לאור

בתורת הנגלה והנסתר

בנשיאות מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך שליט"א

מילין זעירין

ישיבתנו הק' "שער השמים" המתנוססת לתפארה פעה"ק ירושלים תובב"א נתייסדה בשנת תרס"ו ע"י הגאונים והמקובלים רבי חיים יהודה לייב אויערבאך ורבי שמעון צבי הורביץ זצ"ל, מתוך מגמה קדושה ללמוד וללמד ולהפיץ את לימוד תורת הקבלה בין יראי ה' וחושבי שמו יתברך, ואמנם במשך שנות קיומה זכתה להקים דורות של תלמידי חכמים מפורסמים וידועי שם בתורת הנסתר, וזאת בנוסף להשיבה והכוללים ללמודי התורה הנגלית שבהם לומדים מסלחה ומשמנה של גדולי עירנו הקדושה.

כממשיכים במגמה זו ונאמנים למטרה קדושה זו — הוקם מכון "שערי זיו" להוצאת ועריכת ספרים חדשים וגם ישנים מתוך כתיב"ד ספונים וגנחים בתורת הנגלה והנסתר, וב"ה זכינו כבר להוציא לאור עולם ספרים רבים חשובים מגדולי המקובלים הראשונים ואחרונים אשר מפיהם אנו חיים.

עתה שמחים אנו להוציא לאור עולם את הספרים החשובים במעלה ספר "סולם העליה" וספר "שערי צדק" שהיו ספונים וגנחים עידן ועידנים בכתב"ד, ובודאי שכל ידעי ח"ן יגמרו עליהם את ההלל.

תודתינו וברכתינו נתונה לאברכים החשובים והמופלגים בתורה וביר"ש טהורה מחברי המכון ומחשובי לומדי ישיבתנו הק' ה"ה הרב יוסף אלעזר אלימלך פרוש שליט"א והרב אהרן דוב שוטלנד שליט"א על עבודת הקודש הנאה אשר עשו בכדי להוציאם לאור עולם.

זכור לטוב ראש ישיבתנו הרב הגאון בתורה ובמעשים טובים רבי רפאל דוד בהרב הגאון המקובל ר' חיים יהודה לייב אויערבך זצוק"ל שבמסירות נפשו הטהורה קיבץ וריבה פעלים לביסוס הישיבה, הכוללים והמכון, אשר בעוצם פעליו הברוכים כרע נפל בעוה"ד למגינת ליבנו ולעומק כאבנו.

זכות הרבים תעמוד לחברי הנהלת הישיבה שחפץ ה' בידיהם יצליח להמשיך בדרכו להגדיל תורה ולהאדירה.

החותם לכבוד התורה ולומדיה
חיים יהודה לייב אויערבך

ניסן תשמ"ט

©

כל הזכויות שמורות
לישיבת שער השמים

הכתובת להשיג הספר:
ישיבת שער השמים
רחוב רש"י 30
ירושלים

סדר: "אורייתא" — הדפסות וירטואוזיות

נדפס בארץ-ישראל תשמ"ט
PRINTED IN ISRAEL 1989

בגיל ורעדה אנו מביאים לפניכם את הספר הקדוש "שערי צדק" אשר מופיע בפעם ראשונה עפ"י כתבי־יד הגנזים בספריה הלאומית בירושלים ובספרית לייק ובספרית לונדון – ברוך שמסר עולמו לשומרים.

בראש הכת"י כתוב: "זה ספר חיברו הר' שם טוב ספרדי ... מעיר ליאון ... והיה מקובל גדול, חברו בגליל העליון ביאור "ספר יצירה". ורמזים על שנת חיבור הספר ועוד נמצאים בסוף הספר.

לא ברור לנו מי הוא אותו ר' שם־טוב מחבר הספר, יש המשערים שזהו ר' שם־טוב בן גאון בעל "מגדל עוז" ו"כתר שם טוב" תלמיד הרשב"א, אשר חי בצפת בגליל העליון, ויש המפקקים בכך, הרמ"ק בספרו "אור יקר" על הזוהר (בסבא דמשפטים) מייחס את הספר לרבי אברהם אבולעפיה ז"ל, בעל "סולם העליה" הר"ר יהודה אלבוטוני ז"ל שכידוע נמשך אחרי שיטתו של ר"א אבועלפיה, אכן מביא מדבריו פעמים רבות, ואין כאן המקום להאריך בזה, אם יש להסתמך על השערה זו.

ספר "שערי צדק" מוזכר גם בספר "שושן סודות" לר' משה בן יעקב (דף סד ע"ב קארעץ תקמ"ח) הכותב: וכתב חכם אחד על זה וז"ל ואני בכח הצירוף וההתבודדות קרה לי את אשר קָרְנִי והאור אשר ראיתי הולך עמי כאשר זכרתי בספר "שערי צדק" הדברים מתאימים למה שמובא כאן בספרנו.

הספר מחולק לשני חלקים האחד יקרא "שער היו"ד" בו מבואר בין היתר מחזה השראה של ר"ה"ק אשר המחבר מספר כיצר זכה לכך ע"י התעמקות והתקדשות בצרופי אותיות וגלגוליהם והשני "שער האותיות" בו סדר מפורט של הצירופים והשילובים ודרכי השפעתם.

ובוודאי יהיו לאור לכל מבקשי אמת ולומדי ח"ן.

נסיים בהודאה לאל בורא עולם שעזרנו עד עתה לראות ספר זה באור עולם לתועלת המתקדשים ומטהרים שהיו מכתתים לעיין בכתבי־היד או בהעתקם.

אנו תפילה לצופה נסתרות שכשם שזכינו לראות ספר קדוש זה בגמרנו מתוך עמל רב ויגיעה עצומה, כן נזכה להפיץ עוד את דעת ה' ויראתו, פנימיות התורה סתרי דאורייתא, ונזכה לאשר הובטח לנו על ידי מארי דרוזין, דבזכותא דא יפקון מגלותא אמן ואמן.

יוסף אלעזר אלימלך

הנו"מ שרה ובהרה"ג עקיבה שליט"א

פרוש

ניסן תשמ"ט

הקדמה

בשם נוטה חדק ומחזיק בדק, אתחיל לכתוב "שערי צדק".

זה הספר אבא לחלקו שערים שערים מפורים כוללים עניינים עיוניים ומקובלים. מהם מתנהגים על פי סדר האותיות בהנהגת ספר יצירה בנימטריאות וחלוק וצירוף וחילוף וראשי תיבות ותוכי תיבות וסופי תיבות ושאר דרכי ספר יצירה. ומהם מתנהגים על פי העיון המושכל המתפשט ומתגלה ומתלכש בצורה המדומה להישיר שכל עיפי הדעת בחקירה הפנימית ולעורר לבותם אולי יתעוררו משנת סכלותם לדעת מציאותם וקיום אחריתם. ואכוין עוד לבלתי הנכילו בסדר מיוחד ר"ל הענין השפל במעלתו והעליון במדרגתו והביאוני אל זה שתי סבות. הסבה האחת היות הענין אשר אנו מעירין עליו בלתי נאחו בסדר ובגבול לפי מהותו. והסבה השניה כפי ההמשכה הנמשכת אלי מן השפע ההוא העליון אשר איננה מסודרת על פי רצוני רק על רצוני ית' וית' שמו הגדול הגבור והנורא:

ומהנה אתחיל בעזרת האל

אזכיר לשם א"ל מחזיק בדק שכלי ואודה י"ה בלב צודק
הוא יעזר לי על פתיחת דל יפתחו בו שערי צדק
פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה י"ה

שער היו"ד

כלומר נחש כרוך, והנו"ן של שמן מורה על זנבו בפעולת הרעות ועל כן נצטיירה כמראה הנחש ממש. אומנם השי"ן היא היא ממש אבל נשתנית לעילוייה על דרך חיתוך קצת מן הזנב הפועל הרעות והדבוק באמצע, והנה זנב הנו"ן והמ' והשי"ן דובקו במקום הזנב בשי"ן ונחלקו במקום הראש ונעשו כולם ראשים, ועל כן השי"ן אחרית לראש וראש לשמן.

והנה היו"ד בעינה במ', יחוייב שתתגשם, ובעינה בא' יחוייב שתתרוחק כרוחניות פשוטה, והדמות באדם על דרך הגופנית, שכבת זרע אשר ממנה נתהווה כל מתהווה בכלל מינו

התחלתי להעיר על היו"ד באשר היו"ד מורה על אמתת מציאות האדם כנגלה ובנסתר.

ידוע וברור כי היו"ד היא אחרית האחדים וראשית לעשרות רצוני לומר למורכבות השניות והיא ההרכבה הגופנית בכלל עם היותה נוטה לאחדים בתכליתן והיא אחרית למ' בהיות קו הספירות משוך, והיא שנית לא' בהיות קו הספירות מעוגל.

והנה המ' מורה על אמיתות הש"מ"ן ר"ל התלי והוא התנין, נחש בריח, נחש עקלתון, והוא כרמות נו"ן כרוכה

ומהנה תתעורר על אמתת הה', מצורף אל היות לה צורות רבות אחרות זולתי זאת, והאחת מהן הוראתה על אמתת הד' יסודות והגשם החמישי אשר הם כוללים כל מציאות העולם הזה והעירו על זה רז"ל (מנחות כ"ב) באמרם (ישעי' כו, ד) כי ביה י"י צור עולמים כי ביו"ד ה"א צר הקב"ה עליונים ותחתונים העולם הבא ביו"ד והעולם הזה בה"א. וענין היו"ד אפרש עוד לפנים בע"ה:

ונחזור עוד לדברינו הנה נתחברו שני החמרים בעלי שתי צורות אשר כל צורה נחלקת לשני חלקים והולידו צורה חמישית אשר היא שלישית כי כל צורה אשר היא מורכבת מזכרות ונקבות מולדת צורה אחת בהתמזגות חמרה ושתייהן עוד הנולדות מולידות צורה שלישית ושלישתן ג' אמות א'מ'ש' בעולם, ההויה האחת מיוחסת לא' אשר היא המורה על מדת האש והיא הגבורה, והיא עוד מדת הפחד המיוחסת ליצחק אבינו ע"ה, והמ' היא מיוחסת למדת המים והיא מדת החדר המיוחסת לאברהם אבינו ע"ה כדכתיב (מיכה ז, כ) חתן אמת לעקב חסד לאברהם, והש' תורה על האמצעית אשר היא מדת השלום אשר הוא רוח חק מכריע בנתיים והיא מדת האמת אשר היא מיוחסת לעקב אבינו ע"ה, ועל כן העירו רז"ל (ב"ד מז, ח) באמרם האבות הם המרכבה, וקראום עוד מדות כלומר מדת רחמים ומדת הדין ומדת השלום היא המכרעת אשר היא משותפת משניהם ונעלמת ביניהם

והנולדים מהם נקראים מלאכים ונקראים יצרים, והם יצר טוב ויצר רע המלוים לאדם תמיד. והרעה

והיא טיפה לחה אשר ממנה מתהווה הגוף והכה בה כדמות נקודה בלתי מושגת בחושים נתפשט כחה בכל חומר שכבת זרע. ותולדת שכבת הזרע יודע וברור כי היא מהמאכל המשתנה ומתחלל אל דם ומזדכך ונותר ברשות התאוה והרצון והתעודה מחובר למציאות כלי בית קיבול העוזר להמשכה אשר כנגדו ר"ל נכחו, והרמוז אעשה לו עזר כנגדו כי כן חייבה החכמה האלהית מצד קיום המין והמשכתו בתמידיות,

והנה החומר הראשון ההוא הקרוב לאדם, לכן כמעשה לכנת הספיר והכה הגובר בו נקביי כי אבר הזכר הוא בעצמו אבר הנקבה מהופך זה יוצא וזה נכנס והזרע הלכן נשתנה מן הדם האדום, ובנקבה להפך כי הדם בה אחר השתנותו ללובן ישוב לאודם בהתחברותו עם זרע הזכר והראיה על זה בהיות רוב הנשים מניקות יחסר להם דם הנידות אשר באמתתו אדום ובהיותן מתעברות יחסר החלב וישתנה אל אודם להגדיל ולזון אל פרי כמנה אשר הוא הולד והוא זרע הנקבה חזק וזכריי כי הוא קבל שני שנויים מאודם ללובן ומלובן לאודם, זרע הזכר חלוש ונקביי כי לא קבל רק שנוי אחד מאודם ללובן ועל כן העירו רז"ל (ברכות ס, א) בפר' אשה כי תזרע (ויקרא יב, ב) באמרם אשה מזרעת תחלה יולדת זכר וכו'. והנה חברו שני זרעים באמצעות התנועה המחממת עליונים ותחתונים וממשכת הכחות הפועלות בכל חומר מוכן לקבלם והפסיד כל זרע צורתו העצמיית והשגותיה בזרע השני לו והשני גם כן כראשון לו ונולד מן השתי צורות אשר הם ארבע, צורה חמישית,

וקראו החומר טבע והצורה טבע והמורכב משניהם טבע ושמו הפרש בין הטבע והטבעי והאריכו בזה מאד, ואין כוונתנו פה להעתיק דבריהם ולהחליף איש באיש ממיין אחר רק נאמר דברינו ואע"פ שיאות לדבריהם כנגלה מצד אשר אנחנו עתידים להעמיק בטבע הפנימי התכליתי,

מן המפורסם ומבואר כי כל מטבע הנעשה מן המתכות וזולתן נקרא מטבע מלשון טבע וזה כי המתכת מצד היותה נכתת יש בה לחלוות נפעלת מן הקשה בערך אליה ואע"פ שהקשה ההוא נפעל מן הקשה הימנו כי הוא רק בערך אליו, ואע"פ שהמתכת ההיא עוד מורכבות היא מד' יסודות ויש לה צורה פנימית ר"ל עצמית מעמדת חמדה עם השגותיו, אעפ"כ הוצרכנו להמשיל הענין מן הצורה התאירת להישייר השכל בהבנה

והנה כשכא המצייר והוא החותם וטובע כדמותה שבעצמן במתכת, מתחדשת בחומר לחלוות המתכת צורה כדמות צורת החותם הטובע בה. אמנם יש קצת שנוי אשר יראה היפך אע"פ אשר אמתת המציאות חייב זה כי כשתהיה הצורה הפועלת בולטת יתחייב ממנה צורה שקועה, וכשתהיה שקועה יתחייב ממנה צורה בולטת, וזה יעירך על הענין הראשון אשר זכרנו בו מן הזכר אשר הצורה החותמת בו בולטת יתחייב ממנו צורה שקועה והיא הנקבה ובהפך זה בת זוגו כי כן חייב המציאות.

והסוד האחר העליון מזה הוא כי הצורה הפנימית העצמיית אשר היא שקועה נעלמת מן השגת החושים הגלויה נתחייבה ממנה צורה טבעית בולטת מקרית. והנה הצורה המצטיירת מן

היא הנוטה תחילה לדברים החומריים כאשר נולד מן התגבורת החומרית ונקרא שטן ומלאך המות שמות רבות מורות על ענינו, והטוב הוא הנולד מן התגבורת הצורית ונמשך תמיד אל העניינים הצוריים ונק' טוב כאשר כל מעשה הצורה בערך אל קיום המציאות האמתי הוא טוב, וכבר ידעת כי חשק הצורה אל החומר לא מצד שחומר מקימה רק מצד התגלותה בו וחשק החומר על הצורה מצד שהיא מקיימת מציאותו, ונקראים עוד שכל עפריי ושכל מעשי ושמות אחרות רבות מורות על עניינו, והוא גם כן הכנה למציאות ענין אחר למעלה ממנו כמעלה וחשיבות הנקרא עץ החיים אשר הוא מתחלק לידעת האמת והשקר אע"פ אשר הוא אמת באמתתו. והנה הראשון עץ הדעת טוב ורע כאמיתת מציאותו המפורסמת ואם יענה יצר הרע ליצר טוב אמן בעל כרחו תושלם הכנתו להתגלות בו עץ החיים בעל האמת השלם הנשפע מצד הנקודה המכרעת המאצלת החיים הנצחיים לגבורים אשר מעולם

ואחר אשר עוררנו מתוך המשכת הענין על מהות המדות המתחייבות להתגלות בשנויי הכנת המזגים הפנימיים והמזגים החיצונים ר"ל טבע המשכה אל אשר ממשכות החושים באמצעות ההכנה המתפעלת בהם כאשר חייב זה טבע המציאות המורכב, נעיר עוד על אמתת הטבע בצורת משל חיצוני מורה על הפנימי כאשר תושלם הכוונה במציאות הזה הנגלה אשר ממנו נביא ראיה על הנסתר:

דע אחי ישמרך האל יתברך כי הפילוסופים דברו בטבע דברים

כי הוא עמוק ומי ימצאנו ולא יוכל להביא עליו ראייה מן הטבע הנגלה לנו כי הוא ממה שאחר הטבע, ואעפ"כ נעורר ממנו בלבישת דמיון להישיר השכל,

אין ספק כי אמתת הטבע ומציאותו הוא להעמיד הצורה המוטבעת ממנו (בחומר) כמותם ולקיים שניהם בקשר אמין, ויתחייב מזה שהכח המשיג הנשפע מהם נתגשם בהם ונקשר בקשרה עד אשר ברצותו להשיג הפשוט הנשפע ממנו אי אפשר לו עד אשר ירכיב ההשגה בצורות מורכבות חלף אמתת הענין, וחייב זה טבע קשרי השרשים אשר הוא שוכן בהם עד אשר כל השגה אשר לא תורכב ותצטייר בתמרים תהיה כדמות נעדרת אצלו, ואילו לא היתה דרך אחרת למשיג להפשט מקשרי התולדת היה אכזר באכזרן מולדתו,

ועל כן בא משה רבינו ע"ה וגלה לנו סוד השם הנגלה לנביאים בתורתו הקדושה ומסר בקבלה סוד צורת האותיות והסגולות האלהיות אשר בהם, וצורת הרכבתם בשמות וסתרי התנועות בנקוד, ואיכות התר קשר מתלי הטבעיים וקשירתם על פי השם, כדי שלא תפרד הנפש ודרך התפשטות בכחות וברוחות ככח השם, ולהבין הצורות העליונות הנפרדות מבלתי צורך אל ההשגה המורכבת על חמרים ודמיונות,

ויתחייב אמונתנו הקבלה הזאת האמיתית מצד אמונתנו בנבואתו השלימה ושהסכמתו בצורת האותיות התורה ובהרכבת השמות הסכמה אלהית אמתית ואינה כשאר הסכמת העולם באותיותיהם אשר לא חוייבה אלא מצד דמיון ושכל אנושי והעיר על זה משה רבינו בתורתו הקדושה ואמ'

החותם באמצעות החומר המקבלה, נקרא טבע, והחומר עם הצורה הנמצאת בו נקראת מטבע. וכן הענין בחומר הטבעי הנעלם מהשגת הרגשים אשר לא נשיג בהרגש רק השגותיו, ר"ל ריחוקו ואיכותו וכמותו חולתם מהמקרים המושגים לנו ונשיג בשכלינו מציאותו כי הוא נושא המקרים ואין המקרים נושאים על אין והוא גם כן חתם בה צורה פנימית והוציאה לאור הווייתו ומציאותו ומכח החתימה ההיא הפנימית השקועה הנעלמת מהרגשינו הצטיירה הצורה הטבעית המקרית החיצונה הבולטת המושגת בחושים, והטבע הזה ר"ל החתימה מושגת בשכל ככל מיני המורכבים אשר בעולם השפל דומם וצומח וחי ומדבר.

אמנם המדבר הוא טבע חתימת הכח הדברי המצוייר בחומר החיות והראות בו ובולטתו ומושכת אותו אל דמות מה שבעצמה עד אשר החיות ההוא אשר באדם לא יתראה בו אלא בצורה הדברית אשר שנתה הויתה, וזהו אמתת טבע חתימת האדם כאשר יחייבהו העיון הטבעי מצורף אל הקבלה השכלית בו עם היות שם קבלה פנימית מזו מושגת אחר טורה גדול מחייבת חותמת ופתילים ומטה, והחותמת היא שם י"ה' אשר היא חותמת ומצטיירת ונמטעת בג' אמות אמ"ש בעולם בשנה ובנפש, והסוד אני ידו"ד הוא שמי,

והנה החותמת קושרת המטה בפתילים והמטה קושר החותמת בפתילים, והיודע סוד איסור והיתר בעניינים האלה העליונים יתיר הקשור ויקשור המותר בכח השם אשר נתן לו רשות לצרף ולהזכיר, וכמעט שהדעת בורחת מזה הציור העליון

(דברים ו, יג; כ) את י' אלה"ך תירא ואחרו תעבוד ובו תדבק ובשמו תשבע. ואין שבועה אלא לשון קשר כד"א (במדבר ל, ג) או השבע שבועה לאסור אסר על נפשו. כלומר אם תדבק בשם ותקשר בכחו ימשל כחך על התפלין, אשר הוא (גימט') "יצר הרע" והוא התלי, ותקשרהו בכח השם אחר שהיתר קשריו. הטבעיות, ותקשור כחותיך בטבע חותמת השם והוא יעורך ויענה לך אמ"ן בעל כרחו כלומר יהיה לך מלאך טוב ותסור אז ממערכת טבעי הגלגלים והשגותיהם ותתנהג על פי מנהיגיהם.

ודע אחי, כי אמתת הענין הזה לא יצוייר בעצם מהותו וכ"ש כי לא ידובר בו בפה אף כי בכתב ועל כן נקרא קבלה ובראשי פרקים ר"ל הכללים כי הכונה תלויה במקבל לפרוט ולהתפשט ולהתענג ואין מוסר הקבלה רק מעיר לכד בראש הפרק כי כן חייב טבע העניין. ואמנם אנו מרחיבין בו פה דברינו להישיר השכל אליו. וכדי להוסיף לך ביאור על אמתתו לרוב עמקו אעתיק לך ענין אשר גילהו בספרו מקובל שלם בראשי פרקים על דרך צירוף זה לשונו:

אמ' י"ה מעמקת ו"ה, ו"ה מעתקם י"ה, ואמ' כי הוא סוד מצורף צרפתו ותכינהו. ואני בראותי חולשת הדעות בצירוף ואשר הוא זר בעיניהם כי לא נודע להם טיבו גיליתי סודו להישיר שכלם, מן הידוע וברור כי המלות כפי הסכמת טבע שכלינו האנושי מורות על ענינים, מהם ענינים גופניים מורגשים נמצאים חוץ לשכל, ומהם מדומים, ומהם מושכלים בשכל לבד, ומהם מושכלים בשכל וחוץ לשכל. ואחר הקדימי זה דע כי שם

מתיקות הוא שם משותף, מורה על מתיקות המזון כאמרו מה מתוק מדבש, ומורה גם כן על מתיקות המשגל כאשר פרשו חז"ל (בנודים צא, ב; ע"פ משלי יט, ז), בעניין מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם ומורה ג"כ על החוקים ועל המצות, והחכמה כלשון מתיקות כמאמר דוד ע"ה (תהלים יט, יא) מתוקים מדבש ונופת צופים, כן ענין המתק הזה בעצמו יושאל על העניינים האלהיים להישיר השכל באמתותו (הצורה באלקותו).

וכך ר"ל ז"ל, י"ה מעמק"ת (מתק עם) ו"ה, ו"ה מעתק"ם (מתק עם) י"ה, וזה צירופו מתק יו"ד עם ה', מתק ו' עם ה', מתק ה' עם ו', מתק ה' עם י'. צירוף אחר, מתק ו' עם י', מתק י' עם ו', מתק ו' עם ו' עם ו' מתק ו'. מתק ה' עם ה' עם ה' מתק ה', מתק י' עם י' עם י' מתק י'.

רצה במשל הזה להורות על עניני הנפש במציאותה בעולם הזה ושהיא אמצעית ובוועלה עושה והוא הבעל האמתי לה, מצד הקיום, והנה היא יש לה עבד נאצל ממציאותה ומציאות היכלה והעבד ההוא אוהבתו עד למאד אהבה טבעית מצד היותו עובד היכלה על הטוב אשר אפשר לעבוד ומרוב שמחתה בהיכלה אשר הוא מתוקן בתכלית היופי יוסיף לה העבד מתיקות על מתקה, ותענה מתק"ו עמ"י. ומאשר היא רואה כי הוא חושק יופיה כאשר היא המשלמת בתפארת הבית ושכלוליו, תכיר ותאמר מתק"ו עמ"י, ובעבור היותו רוצה זה העבד אשר הוא השטן באמת שתתישב בבית להדרו ולפארו כד"א (ישעי' מד, ג) בתפארת אדם לשבת בית, יענה ויאמר מתק"ה עמ"י. ובעבור כי הוא יודע כי היא

דע כי ספר יצירה (פ"ו משנה ד') המיוחס לאברהם אבינו ע"ה אשר בו הביט וראה וחקק, וחצב וצרף וכו' ונגלה עליו ארון הכל ועשאו בנו וקראו אהבו והאמין בה' ויחשבה לו צדקה. כתוב בראשיתו (פ"א משנה א') בל"ב נתיבות פלאות חכמה חקק י"ה י"י צבאו"ת וכו' בנ' ספרים בספר וספר וספור וכו' עשר ספירות בלי מה כ"ב אותיות יסוד, הן ל"ב נתיבות אשר הם שורש כל הספר.

ואמרו קצת המקובלים כי התחלת ספר יצירה בראשיתו והוא אמרו "בשלשים" ושתים מורה על "מעשה מרכבה" והיא הרכבת "שם בשם", ומן הצריך להתעורר עליו כי מעשה מרכבה לפי הנגלה מורה על כלל המציאות הזה הטבעי העליון והתחתון, כמו שידעת כי התנועה הסיבוכית מחייבת הורדת הכחות הפועלות ביסודות תנועה הכרחית עד אשר מתמזגות בשינוי החלקי ויפסיד כל חלק יסוד צורתו כחלק יסוד זולתו עד אשר יתרכבו מהם ד' מיני המורכבים אשר הם דומם וצומח וחי ומדבר. אמנם חיוב התנועות הישרות, וההכרחיות אשר תחשבה הפכיות, והסיבה המכרחת, ושינוי (הנטייות) האכיות, והכנת כח לקבל כח ממה שכנגדו וצורת פעולתם כחומר השפל כפי הכנת מזוג, כל זה מסתרי מעשה מרכבה על דרך ההנהגה הטבעית.

אמנם סתרי מרכבה על דרך השמות, הוא דעת הנקודות והן היו"ד וזו"ן אשר כל נקודה ונקודה מתפשטת לצורה כפי המשכתה וסגולתה המתחייבת מאין סוף אשר כחו וסגולתו איננה נגזרת ולמספרה נספרת ולא תשורנו עין ולא

לפעמים מתפתה מערמותיו ותחבולותיו ותכשיטיו המושכים הלככות ומדברת (ומזנה) עמו תחת בעלה ומטיל בה זוהמתו יענה ויאמר מתק"י עמ"ה.

כן הענין כבעל האמת, מצד אשר נאצלה ממנו והיא עצם מעצמו ובשר מבשרו יאמר מתק"ה עמ"י. ובעבור כי הוא יודע כי היא חושקתו ואוהבתו אהבת קיום אמתי ובוחרת קריאת שמו עליה וההמשכה אל מקור התולדות אשר ממנה חוצבה, יענה מתק"י עמ"ה. אמנם כשהיא נמשכת אל הנחש הזונה והטיל בה זוהמתו ונממאה לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה כלומר האצילה לשוב לקחתה רק יחזור על עצמו ממנו וכו', ויאמר מתק"י עמ"י עמ"י מתק". ואם טהורה היא ונקתה ונורעה זרע אשר הוא רוח הקדש והוא בן של קיימא וישוב הנחש אל מעונו ויתהלך על גחונו וישמח בעפר אשר הוא חלקו מכל עמלו וחוקו ואשת חיקו ויחשב כי מתק"ו עמ"ו עמ"ו מתק"ו. אמנם תענה הנפש מתק"י עמ"י עמ"י מתק"י. תצטרך להיותה שלימה בשני הצדדין יחד משפעת על זה הנהגת יושר כפי מזוג טבעיו וחוקי מערכותיו על פי דין בעלה ועצתו. ומקבלת מזה אצילות מדביק משלים חסרונה בעולם הזה ומעמיד ומקיים השארות לחיי העולם הבא, וזה מה שהמשיכנו אליו המאמר במהות חתימת הטבע על פי הקבלה בצורות מדומות על דרך הישרת הדעת האנושית אולי יתעורר החושק להשיג קצת ממהות הענין באמתתו.

ונחזור עוד אל מה שהתחלנו בו והוא הוראת היו"ד על דרך הנסתר כי עד עתה דברנו בנגלה אע"פ שהמשכנו המאמר אל קצת מהנסתר.

יאמר עליו לא יש ולא אין. והנה משה כשעלה למרום גלה לו ארון הכל הכחות העליונות ואיך ציורו על פי אותיות געלמות מבלי דמות ומסר לו כחותיהם וסגולותיהם בדמות וצורת הקשר וההתר וההמשכה והשנוי, ועל כן לא נתנבאו הנביאים אלא בדמות שנ' (יחזקאל א, כו) ועל דמות הכסא וגו',

והנה מש"ה שנה טבעיו על פי אותיות הש"ם והוליד בן זכר קודם שירד מן ההר שהרי עמד מ' יום ומ' לילה, וכן עומדת תולדת הבריאה בטבע האדם כאשר נתחייבה מן העליונים, ומשה הוצרך לשנות טבעיו ולהתיר קשריו החתומים באדני' ולהטביעם ולחתמם ביהו"ה, וכשנגמרה תולדתו אחר מ' יום קרן עור פניו ועל כן האריך ליוצאי מצרים מ' שנה כמדבר לרוב עבים והוא ע"ה לדקות הבנתו לא הוצרך אלא יום לשנה, והסוד חסר הגבול הטבעי ונגבל בגבול האלהי. ומלת קרן תורה לך על זכות החומר ובטול קדרותו עד שנעשה על דרך משל כחומר השמימי הספירי שמקבל צורת המראות הצובאות מאחוריו כאלו הם מלפניו. וזו"ל דרשו (ע"פ כ"ד פ"ב, כט) כי קרן עור פניו (שמות לד, כט) אל תקרי עור אלא אור כי אותיות אחה"ע מתחלפות כלומר שהשכל השכל השוכן באור אשר בפנימיות השכל אמתי שלם עד אשר גבר כח דעתו בשכל והקיף כל הדעות הנאצלות ככל מינו ברוב שפעו ולא היתה שום דעת יכולה לקבל מן השפע העליון ההוא לפי מהותו והוצרך להשים מסוה וכסוי בדברו אליהם כפי חולשת דעתם ולהסיר המסוה בבאו אל האהל.

ואם תשאלני ותאמר אחר אשר עלה אל המעלה הזאת השלימה אשר אי אפשר לבן אדם לעלות יותר מכדי השיעור הזה, איך השיב לו הבורא ית' כששאל, הראני נא את כבודך, כי לא יראני האדם וחי אבל יש לך יכולת לראות את אחורי. דע שכל הצורות הנמצאות, מעלות ומדרגות הם. ומשה חשב לפי חולשת דעתו בערך אל ממציוא אחר שהתפשטו מן הטבע הזה והקפתי מהותו והגעתי למדריגה העליונה ונמסרו בידי מפתחות מטביעו עד אשר יש לי יכולת לשנות ולפעול כרצוני, לא נשאר לי אלא צורת הכבוד ר"ל צורת הבנין העליון בספירות, ענה לו השם כי זו הצורה עמוקה מדעתך וחזקה ממנה ואע"פ שעלית אל מדרגת האדם העליון אשר הוא חי, כי צורת הקשר ההוא הפנימי נקרא פנים ופני לא יושגו לולתי:

נשוב עוד אל היו"ד ונאמר כבר ידעת והתעוררת מאשר קדם לך בעניין היו"ד, כי היו"ד היא נקודה קטנה מאד בצורת כמותה, וגדולה מאד כמעלת איכות פנימיותה, והיא מצטיירת בצורת חצי גלגל בתחתונים עם היותה גלגל שלם בעליונים, ומה שחסר מצורתה כדמות מה שבעצמה, וכן כחשבונה במילוי המבטא יו"ד התוספת בשורש וכבר ידעת כי המבטא החיצוני הערה על הפנימי, והפנימי נחלק לשנים כאשר חייבו המציאות העליון הנודע על פי הקבלה והם מרת הדין ומרת הרחמים והנה ד"ו הנוסף על יו"ד מורה עליהם ונחלק חילוק שני והם שני ההי"ן של שם שהם יו"ד באמתתם חמש כנגד חמש והם הספירות הפנימיות, ועל כן האדם

ספירה חולתם מן השמות והוא מדת המדות מבלי מדה, וספירת הספירות מבלי ספירה. ועליו נאמר מה שאין המחשבה יכולה להשיג רק חיוב מציאותו ית' לבד. הנה נתבאר לך שכל המציאות כולו הפועלים והנפעלים זולתי עלת העילות כולם בעלי מדות ושיעורים רק בערכים.

ואחר שנתברר לך זה על דרך העיון הפילוסופי הטבעי. דע שבעלי הקבלה נשתנית הסכמתם בשמות וקוראי' להם נטיעות מלשון התורה הקדושה (בראשית ב, ח) ויטע י"י אלהים גן בעדן וקורין להם שיעורים והיינו אמרם רז"ל (עין בספר מרכבת שלמה לה ע"ב) כל היודע שיעורו של יוצר בראשית וכו'. ושיעור קומה, וכן מדות וספירות כאומרו בספר יצירה (פ"א משנה ב) עשר ספירות בלי מה, והמשילום בעלי חכמת הקבלה על צורת האדם התארית אשר התחייבה מעצם הצורה הפנימית הנשפעת מצורת הספירות הגלגלית הנאצלת מן הספירות העליונות האלהיות,

והכלל צורת אילן אחד אשר שרשיו וענפיו ופירותיו ועליו כולן דבוקים בו, וקראו הספירות העליונות האלהיות אדם העליון השם הגדול, והתחתונות אדם התחתון אדם הקטן, והנה האילן הזה כולל כל העולם הגדול ונקרא גדול מפני שהוא מקויים בפרטיו אשר הם כללים בערך אלינו ר"ל מיניו וסוגיו, וכן השרשים המקיימים ומעמידים מציאותו מכח עלית הכל ית', וכן צורת המין האחרון אשר הוא מין האדם נקרא עולם קטן ושם קטן מפני שהוא פרט מהגדול, ומפני היות צורת המין היא

המוטבע ביו"ד שהוא חצי גלגל יצטרך להשלים מציאותו בהשלמת גלגלו ומפני היותו קטן חציו גופני וחציו רוחני יתנועע תנועה מהירה מנגד ויעבור תנועת הגלגלים הגדולים הפועלים בו ותתהפך הכוונה ויפעל הוא בהם. ולזה העירו רז"ל באמרום (שבת קנו, א) אין מזל לישראל.

וכדי שתחקק הצורה הזאת העליונה בשכלך ותתאמת לך היטב אדריכך דרך ההנהגה הטבעית המוגבלת להישיר שכלך האנושי כאמתת הספירות והשמות אשר קראום המקובלים בהם.

ידוע וברור לכל משכיל בעל דעת שלמה שהגלגלים אי אפשר היוותם פחות מתשעה אבל רבי רבנות אפשר ולא נדקדק אנחנו עתה על זה. וכל גלגל וגלגל מורכב הוא מחומר וצורה והוא בעל תכלית מצד ההרכבה המשותפת מחומר וצורתו והתכלית ההוא בלשונינו נקרא שיעור ומדה וספירה והכח הבא אליו מן העליונים להעמיד הרכבתו ולהתמידה, יתחייב היות לו תכלית ושיעור, אחר אשר במרכבה התכלית מראה פעולתו וחשק הכח ותענוגו בכח הנבדל המקיימו, יתחייב היותו בעל שיעור ומדה מצד עצמו אשר הוא כח בגוף, לא מצד הנבדל המשפיע עליו והמקיף בו וכן הענין מתנהג בכל שכלי הגלגלים. וכן עוד השכלים הנבדלים כל שכל בערך אל מאצילו בעל מדה וספירה שאלו היה כחו מבלי תכלית היה מקיף במאצילו וזה שקר גמור להיות המוקף מקיף את מקיפו, והנה ישתלשל הענין אל מאצילו אשר איננו נאצל והוא עלת העלות ית' אשר לא יפול בו לא לשון מדה ולא לשון

בעצמה צורת האיש ונשתנית פרטותיו בהוויה ובהפסד לעילויה כלומר להתפשט מכל חמרו והשגותיו ולשוב שכל נפרד מקויים בשרש בעולם החיים הנצחיים ונקרא עולם קטן כי הוא מהופך בפרטיו כי זה כלה ונפסד והגדול מקויים תמיד, ונקרא גם כן אילן הפוך לצורות רבות תשמעם בע"ה הנגלה מהם,

הטבעי המקריי הוא כי הארבעת היסודות מתרכבות ומתמוזגות

כאמצעות הכחות העליונות ושבות לגלות פעולותיהם בארץ אשר הוא היסוד העבה והכבד מהכל. והנה מתוך זה מתחדש כח מצמיח זרע כאילנות וכדשאים למיניהם כל כח יתפשט כפי הכח המוכן לקבלו והכח מורה בשורש בתחתונים ומגלה פעולות בענפים ובפירות בעליונים, והאדם כהפך זה זקיפת ראשו אשר הוא שרשו בעליונים והכח בא משרשו אשר הוא ראשו כאמצעות נקודת מרכזו אשר הוא לבו אל התחתונים אשר הוא פרו, ומכאן ראייה אצל המקובלים כי האדם אשר הוא עולם הקטן הוא המרכז של עולם הגדול ר"ל ז"ל כי נקודת היו"ד המרכזי ברוחני ממנה יתפשט הכח כקו העגול הכדורי בסוד היפך הישר ר"ל היות המרכז מקיף והמקיף מרכז, וזהו ענין משה שבכללי אחר היותו נקודה פרטית מרכזית, וזהו ענין האדם התחתון שנתעלה ונעשה אדם שעל הכסא בכח השם.

ועוד תתבאר זאת הצורה היטב בדרך השלישית בע"ה, כדרך השנית הטבעית ידוע מדברי רז"ל שאמרו (חגיגה יב, ב) ערכות שכו גנוי חיים גנוי צדקה נשמות שעתידין להבראות וכו' והביאו

הרב מורה צדק אשר חקר ברוב העיון הפילוסופי במורה והסכים על שהענין הזה נתאמת אפילו מדרכי המחקר שזאת היא ההנהגה הטבעית ועוד כי ערכות מכריח כל הגלגלים בתנועה היומית ההכרחית שמורה שכל כחותיהם באות מכחו ונפשותיהן מנפשו סוף דבר שנפש העליון הגלגלי בשורש ר"ל בערכות שהיא ראש ושורש לכל וכדומה לי שקורין לה הפילוסופים נפש הכל.

והנה נפש האדם שורה בלב בנקודת מרכזו ומן הנקודה מתפשטת בכלל ומקפת בו הקפת העמדה וקיום, והענין כאילן הגדול מהופך כי מן הראש שהוא המקיף מתפשטת הנפש להעמיד ולקיים כלל המילואי אשר בהקפתו וזהו ענין איש האדם הנקרא אילן הפוך כי זה מן המרכז מתפשט למקיפו וזה מן המקיף למרכזו:

הדרך השלישית והיא העליונה **מכל הדרכים אשר קדמו לה:**

הקדמה

דע שהענין הגדול אשר שמנו עצמינו בו הוא פנימי מאד וכל דברינו בו אינם אלא דרך משל וחידה להישיר השכל למציאותו ועל כן אין ראוי למשכיל לתפוש על דברי בראותו לפעמים כי אני מגשים וממציא חמרים מבילתי חמרים וצורות מבילתי צורות בעבור ההישרה וכל שכן בהיותו דק ומקיש מן המושכל הטבעי הנח והמוגדר על המושכל האלהי הנע ולשון נע בשם משותף אשר לא יקיפאו גכול אלא ראוי שיחוס על כבוד

קונו ויתלה החסרון בו מצד היותו עומד ומקויים בטבע המוגבל אשר הוא אמתי לפי מהותו, וכמה מן המעיינים המתפלספים טעו באמונת הקדמות וחשדו הרב ז"ל הכשר והשלם מכל מיני השלמות כמושכל המוגבל ובמושכל האלהי.

וז"ה דברים, אמרו הרי הרב ז"ל אמ' שאלו היה לנו מופת על הקדמות לא היתה מונעת אותנו שום צורה שלא היינו מעמידים אותה עליו כאשר עשינו בשלילת הגשמות וכל שכן שהיינו יכולין להביא ראיות על הקדמות יותר מן החדוש, אמרו והרי הרב ז"ל מסר כמתנה הקדמות ובונה על שורש הקדמות לחייב מציאות האלו"ה מהם, ועתה לא ימלט מהיות אותות ההקדמות או צודקת או כוזבת אם הם כוזבות תולדתם כוזבת והנה לא חייב מציאות דבר במופת, ואם הם צודקות כאשר יחייב זה גרדי הקדמת המופת הקדמות אמתי, ולא מצאו זה תשובה וסרו בעונותיהם מן האמת לחולשת דעתם מאמונת קבלת משה רבינו ע"ה.

ועתה שמע החר זה הענין ותשובתו אשר הרב ז"ל רמו עליו ולא הכירוהו. דע שההקדמות באמת עצמם לפי הטבע הזה המורכב הנח הם צודקות בלי ספק, אמנם להקיש מהם על מה שאחר הטבע הפשוט אשר הוא נבדל בכל מיני הבדל ולהעריך מן המורכב הטבעי בהקדמות בניות על המושכלות הטבעיות המוגדרות הנחות ולהוליד ענין פשוט בלי מתנהג על מנהג הטבע כלל, זהו שקר גמור, ועל כן אומ' בהגיון בספר המופת צצריכין להיות הקדמות המופת

וכן הרב ר' משה ב"ר נחמן ז"ל הביא בהקדמתו לספרו פירוש התורה ענין הקבלה ואומר: "עוד יש בירינו קבלה של אמת, כי כל התורה כולה שמתיו של הקב"ה, שהתיבות מתחלקות לשמות בענין אחר, כאלו תחשוב על דרך משל, כי פסוק בראשית יתחלק לתיבות אחרות, כגון בראש יתברא אלקים, וכל התורה כן, מלבד צירופיהם וגימטריאותיהם של שמות, וכתב כתב רבינו שלמה בפירושו בתלמוד (סוכה מה, א) ענין השם הגדול של

שבעים ושנים, באיזה ענין הוא יוצא משלשה פסוקים ויסע, ויבא, ויט. ומפני זה ספר תורה שטעה בו באות אחת במלא או בחסר פסול, כי זה הענין יחייב אותנו לפסול ספר תורה שיחסר בו ו"ו אחד ממלת אותם, שבאו מהם ל"ט מלאים בתורה, או שיכתוב הו"ו באחד משאר החסרים וכן כיוצא בזה, אף על פי שאינו מעלה ואינו מוריד, כפי העולה במחשבה וזהו הענין שהביאו גדולי המקרא למנות מלא וחסר בכל התורה והמקרא, ולחבר ספרים כמסורת, עד עזרא הסופר הנביא שנשתדל בזה, כמו שדרשו (מגלה ג, א) מפסוק (נחמיה ח, ח) "ויקראו בספר תורת האלהים מפורש ושום שכל ויבינו במקרא" ונראה שהתורה הכתובה כאש שחורה על גבי אש לבנה, בענין הזה שהזכרנו היה, שהיתה הכתיבה רצופה, בלי הפסק תיבות, והיה אפשר קריאתה שתקרא על דרך השמות, ותקרא על דרך קריאתינו, בענין התורה והמצוה, ונתנה למשה רבינו על דרך חלוק קריאת המצוה, ונמסר לו על פה קריאתה בשמות. וכן יכתבו השם הגדול שהזכרתי כולו רצוף, ויתחלק לתיבות של שלש שלש אותיות לחלוקים אחרים רבים, כפי השמוש לבעלי הקבלה.

ועתה דע וראה מה אשיב שואלי דבר, ככתיבת פירוש התורה, אבל אתנהג כמנהג הראשונים, להניח דעת התלמידים, יגיעי הגלות והצרות, הקוראים בסדר בשבתות ובמועדים ולמשוך לבם בפשמים, ובקצת דברים נעימים, לשומעים וליודעים חן, ואל חנון יחננו ויברכנו, ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם, ואני הנני מביא בכרית נאמנת, והיא הנותנת, עצה הוגנת לכל

מסתכל בספר הזה, לבל יסבור סברה, ואל יחשוב מחשבות בדבר מכל הרמזים, אשר אני כותב בסתרי התורה, כי אני מודיעו נאמנה, שלא יושגו דברי, ולא יודעו כלל, בשום שכל וכינה, זולתי מפי מקובל חכם, לאוזן מקבל מבין, והסברא בהן איולה, מחשבה מועלת, רבת הנוקין, מניעת התועלת, אל יאמן בשוא נטעה, כי לא תבואהו בסכרותיו רק רעה, כי ידברו אל ה' סרה אשר לא יוכלו כפרה שנאמר (משלי כ, טז) אדם תועה מדרך השכל בקהל רפאים ינות, על יחסו אל ה' לראות כי ה' אלהינו אש אוכלה הוא, אל קנאות, והוא יראה את רצויו מתורתו נפלאות אבל יחזו בפירושינו חרושים, בפשמים ובמדרשים, ויקחו מוסר מפי רבותינו הקדושים, "בגדול ממך אל תדרוש, בחזק ממך אל תחקור, במופלא ממך אל תדע, במכוסה ממך אל תשאל, במה שהשורשית התכונן, ואין לך עסק בנסתרות".

הנה ידעת מדברי הרב ז"ל שזה הענין לא תשלוט בו המחשבה האנושית ולא תוכל לתת צורות בו כי הוא צורת הצרות. ואחר הקדימי זו ההקדמה אשר היתה הכרחית לענין הנהגה אבאר לך הענין בצורה מושכת אפי' בשכל האנושי,

ידוע וברור לפי טבע המציאות הנגלה ר"ל הטבעי, כי הצורות העצמיות הגלגליות יותר רוחניות מן הצורות השפלות היסודיות, והראיה על זה שאלו לא היה אפשר להם להראות אלא בחומר השמימי הזך לרוב רוחניותם ומה שנתעבר מהם ר"ל שקבל קצת עכרורית מן החומר הגלגלי. בא ונתראה בד' מיני המורכבים שהם הדומים והצומח והחי

על זה ג' יודין של שם הוי' צבאות ונקראות ג' עולמות, השתים מהם נתן רשות למשיגיהם להשיגם, והעליון עין לא ראתה.

וסימן לדבר בטחונה של תורה בענין המלכות (בראשית מט, י) לא יסור שבט מ"יהודה" שכולל יי ומחוקק מבין רגליו חקיקות הספירות הטבעיות עד כי יבא "שילה" כלומר בעל "השם" ויתיר חקיקת השמות הטבעיות האחרונות בשמות השניות, אז יסור השבט כלומר ימסר לו השבט מיהודה שהוא כולל כל המלכות וינתן רשות לשני לפעול בשלישי שהוא אחרון והוא מלך המשיח הש"י יביאהו במהרה בימינו.

ועוד ראה על זה אומר בספר יצירה (פ"ג, משנה ד) ג' אותיות אמ"ש"ש אש מים רוח, שמים נבראו מאש וכו' הנה מורה על שהאל"ף הנקראת אש ממנה נבראו השמים וכל צבאם אם כן היא כנשמה לנשמות הגלגלים. וכן הולך כל הסדר, והנה הספירות השניות מתראות ומתגלות באותיות באמצעות החותמות שהם השמות, אם כן האותיות הם המקבלות, והספירות הם המציירות, והשמות הן החתימות, כדמות הטבע על דרך משל הנמצא מן הצורה הפועלת והחומר המתפעל אשר זכרנו למעלה, אם כן השמות הם מציאות הקיום האמתי, והנה בספר יצירה (פ"א משנה יג) מגלה עוד כי שם החותם הוא יה"ו ואומר פנה למעלה לאות אלף וחתמו ביה"ו וכו' והו ערן המציאות ותענגו האמתי להיות הרוחני מתעדן בגופני, אשר הוא בתכלית הרוחניות בערך אל מה שלמטה הימינו, והו אמתת סוד האדם אילן הפוך.

והמדבר, וזה החומר השפול כל מה שנתפעל ונתרכב ונתמוג יותר קבל צורה זכה מה שאפשר להמציא בצורות הפועלות בתחתונים בדמות האדם, וכל מה שקבל פעולה מועטת ונשאר בעכרירותו כל מה שקבל צורה עכורה כדמות הדומם, והענין היפוך בחומר השמימי כעבור זכותו כי הוך תכלית פעולתו זכות וכל מה שנתעלה ונתפשט נדרכך עד (אשר) ערבות לרוב זכותו ורוחניות, חמרו נעלם ולא נכיריהו אלא מצד פעולתו המכרחת כל הפעולות אשר למטה הימנה וזה מוכר ומושג (ומורגש) בשכלינו,

ואם כן יתחייב מזה שיש צורות זכות ורוחניות מאד אשר חומר הגלגלים עבור מאד בערך אליהם כעכירת חומר היסודות בערך אל הצורות הגלגליות והם אשר קוראים להם הפילוסופים הצורות הנבדלות, והמקובלים קוראים להם מדות וספירות ואומרים שיש ענין אחד נקרא אותיות והם שני מינים במעלות והרמז על זה מה שאומרים רז"ל (שיר השירים ה, ז) בענין התורה קדמה לעולם אלפים שנה והם שני מיני עולמות הנקראות אותיות שהן שני אלפי א' א', המין האחד נתן לאדם והוא הבנין השני בנשיות, והמין הראשון עין לא ראתה אלהים זולתך והיא צורת הפנים אשר לא ישיגה זולתו ית', והנה המין האחד הקרוב אלינו הנקרא אותיות הוא רוחני מאד עד אשר צורת ערבות העליונה איננה נאותה להיותה כדמות חומר (נאות) להם כי הם ספירות לספירות בערך אליה ובערך אל מערכת הא' הראשונה העליונה הנעלמת מכל בריה היא אותיות, אם כן המעלות שלש ורמו

הפוך בצורה הפנימית, וענין הספירות בכלל, ולזה המשכנו המאמר בענין בשלשים ושתים אשר אמרנו שיורה על מעשה מרכבה,

והנה ענין נתיבות, הם השערים והדרכים הדקים כדכתיב (איוב כח, ז) נתיב לא ידעו עיט, והם "נתיבות" נפתחות מהאותיות "זוהר מהתורה" אשר היא "פלאות" חכמה והיא נכללת ב"אלף תו", ובה חקק השם צורת הספירות באמצעות השמות, ועל כן אמרו חז"ל (ע"פ חגיגה טו, ע"א) בשם צבאות אות הוא כצבא שלו כלומר הצבא העליון מצטייר ומתראה באות כאשר פירשנו למעלה,

חזר עוד לגלות הכלים העוזרים האדם לעשות מלאכת השמות, ואומר כי הם ג' ספרים ספר וספר וספור, והם ג' שמות, המאצילות חמש, בראשי תיבות בענין, כלומר כ"תב ל"שון פ"ה, שהם "כפל" והם "סלם" שהוא "סיני", והם ה' שמות אשר הם ה' ספירות גופניות, והנה ענין הכתב ונגלהו הוא הענין הראשון להתחלת האדם להיותנו מציירים לו אותיות בספר על פי חומר דמיוני ומדריכים אותו בצורת הקבלה בו, ואיך מתגלגלים האותיות ומתחלפות ונצרפים ומתחלקים ומדלגים בראשי תיבות ותוכי תיבות וסופי תיבות, וכל התיבות, ואיכות צורת הרכבת הניקוד עליהם, ותנועתן. ומעתיקין אותו אל מעלה השנית והיא צורת הקול והנעימה עד שיעשה קול הנועם שלו כדמות כנור מפעיל נפשו לדקות הנועם ושינויו, ויתגלה לו אמתת מבטא האותיות לפי סגולתם הפועלת בשינוי נעימה בתנועה פועלת בנפש כדמות פעולת המוסיקי במזג הגוף כן

וננוסף על זה ביאור ונאמר, דע כי סוד שם ויסע אשר הכרנו הוצאתו על פי הקבלה, הורה לנו זה הסוד הגדול, והו כי הוא יוצא ישר מפסוק ויסע, הפוך מפסוק ויבא, ישר מפסוק ויט. וזה מורה על אמתת המציאות בהפוך המדות, כי שתי המדות ישרות הם כל אחת לעצמותה, ומדת ההיפך האמצעית היא המורה על הפוך שניהם כלומר כשזו עומדת ונחה, זו פועלת. וכשזו עומדת ונחה, זו פועלת. והו גלוי הסוד כשהעולם מתנהג על פי הטבע אשר הוא המורה על מדת הדין, יבטל העולם השמות ויסתר, ויהיו אותיותיו והרכבותיו וסגולותיו בלתי מוכנות למתנהגים על פי מדת הדין, ואפי' אם יבא להניעם ויבא לידי התפעלות מעט, מדת הדין מעכבתו, וזה היה הסוד שבטלו פעולת השמות בזמן הגלות ובטלה הנבואה מישראל לעכוב מדת הדין, עד אשר יבא את אשר חפץ בו השם, ויהיה כחו חזק לרוב מה שימסרו לו מנחם, ויגלה לו השם סודו וימסר לו המפתחות העליונות, ויעמוד כנגד מדת הדין, ויחזיר הקשר לאחוריו, ותישררה מדת רחמים, והעליון ישוב תחתון והתחתון עליון, ויתגלה שם יהו"ה הנסתר ויסתר אדני"הנגלה, ואז יתקיים בנו מה שאמ' (ירמי' לא, לג) כי כלם ידעו אותי מקטנם ועד גדולם, והחכמות הטבעיות הפילוסופיות יתבטלו ויסתרו כי בטל כחם העליון, וחכמת האותיות והשמות אשר הם עתה בלתי מוכנות לנו יתגלו, כי כחם הולך וגדל, ואז תהיה אורה ושמחה ליהודים, ועצב ודאגה למכחידיים, ורוב עמי הארץ מתייהדים, ונבאו בניכם ובנותיכם וכו'.

הנה נתבאר לנו אמתת האדם אילן

או כרשותו כי איננו כרשותו אלא כל זמן שהוא כמותבע השלם.

והנה אמרנו כי ענין היו"ד מורה על הספירות וענין הה"א מורה על חילוק הספירות חמש כנגד חמש להעיר על השתי מדות שהם מדת הדין ומדת רחמים, והנה הו"ו כוללת ששה הדי"ן כנגד חלוק ג' יוד"ן י"י שמורות על ג' עולמות לפי דרך השמות כאשר הזכרנו וכאשר הו"ו מורה על קבוץ שני הדי"ן כן ו"ו מורה על קבוץ ששה וחלוק ההאי"ן מורה על חלוק הספירות, הנה השם הגדול הזה שהוא י"ה ו"ה מורה על כל מעלות השמות כג' העולמות.

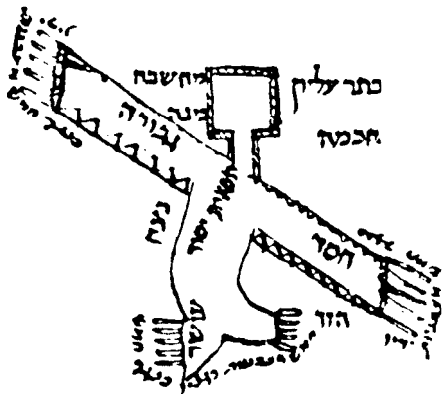
ונשוב עתה אל הספירות לציירם בצורה התארית כאשר העדנו.

דע כי המקובלים ציירוהו בצורת אלף אשר היא דומה לצורת אדם ועשו חילוקין במעלות וקראום בשמות כל צורה כפי מעלתה, חלקו הראש לג' מעלות, העליון קראוהו מחשבה וכתר עליון, צד הימין חכמה, וצד השמאלי כינה, וזרוע ימין חסד, והשמאלי והמכריע אשר ביניהם תפארת והיא הרחמים, וזהו ממראה מתניו ולמעלה, וממראה מתניו ולמטה, מה שכנגד הימין נצח, ומה שכנגד השמאל הוד, ומה שכנגד הברית מילה יסוד שנאמר וצדיק יסוד עולם (משלי י, כה). והעשרית עושר, והיא בת זוג הבנין, והיסוד אחור וקדם צרתני, בשני פרצופין זכר ונקבה כראם כדמות גבור וחלש.

והנה אצייר לך הצורה אשר ציירוה המקובלים להישיר דעתך אל

מציאות הענין לא אל ידיעתו כי לא יודע ידיעה אמיתית רק מפי נביא או עד שיבוא אליהו הנביא ז"ל עם מלך המשיח ויגלה סתרו.

וזאת צורת האל"ף הנזכרת בספירות

זאת היא הצורה אשר ראיתה בספרי המקובלים מעוררים על מציאות הנטיעות וכללן בצורת האילן לעורר על אחדותן, וכל המקצץ בנטיעות כופר בעיקר שכל אלו הצורות אשר אנו מציירים בערך אל ידיעתינו החלושה הם. ומה נכבד מאמר הרב ר' משה בן נחמן ז"ל באמרו (בפתיחה על פ' בראשית הובא לעיל) שכל מי שישליט שכלו באלה הענינים בלתי קבלה מפי רב מקובל הנני מביא ברית נאמנה ועצה הוגנת כי לא יבין מכוונתי דבר.

וראה גם ראה שאפילו אלישע אחר שהיה מקובל חכם גדול מעה בהשגה בהכנסו לפרדס הקבלה וחשב שהם ב' רשויות, ואמ' רז"ל כי מעה בספירה העשירית שהיא בת זוגו וקצץ בנטיעות וכפר בעיקר, והרבה מזה תמצא

רז"ל חסים על כבוד קונם ולא היו מלמדים אלא לראויים פעם אחת בשבוע. ויש מפרשים בשבוע בכל זמן אשר הם חיים בו, ועד שיעבור מ' שנה מזמנו שיהא ראוי להוראה, וכדמות זו הזכירו רז"ל (שבת קנב, א) אמר ליה שמואל לר' יהודה שיננא שרי שקיך ועייל לחמך עד ארבעין שנין מיכלא מעלי מכאן ואילך משתי מעלי, דימו החכמות האלה אשר בדיניו היום ר"ל הטבעיות אל הלחם שהוא מאכל עב, וחכמת הקבלה הדקות אל המשתה אשר הם המועילות תועלת האחרית בחיי העולם הבא, ועל כן היו מונעים לימוד זו החכמה בומן הבחורות כשהחום הטבעי גובר והשמן שולט כמאמר החכם ההוא (תניגה יג, א) תא ואנמרך מעשה מרכבה אמ' ליה אכתי לא קשאי. הנה מכמה סבות יש למנוע זאת החכמה מבעלי הדעות החסרות אשר אם

ישלימו שכלם המוטבע לא ימצאו דבר, ואם ישלימו דמיונם יקלקלו הכוונה ויצאו לתרבות רעה.

ונחזור עוד אל ענין הספירות ונאמר כבר הערנו כמה שקדם לנו מן המאמר שכל הנפשות הטבעיות באות מנפש גלגל ערבות והיא הרוחנית והדקה מכל נפשות העולם ככלל, אם כן איך אפשר לצייר בשום דרך שנפש האדם התעלה ותפעל אפילו בנפש ערבות לשנות הטבעיות כפי ההכנות על פי השם, ואיך אפשר למוקף להיותו מקיף את מקיפו.

תשובה כבר אמרנו כי נפש הכל נפש אחת היא, ונחלקה מצד חילוק החומר לשנים, עוד נתעלה זה ונתפשט ונודרך וירד זה ונתרכב ונודרך, כי כן יחייב המציאות התחתון הויכוח בתכלית ההרכבה, כאשר יחייב העליון הויכוח בתכלית ההפשטה, אם כן הנה הם שתי נקודות זו אחרית זו ראשית זו כנגד זו, אם כן כל זמן שזו מעיינת בנקודה העליונה אשר נתפשטה הימנה וצורת הקשרים הכבלים והמאמרים אשר אסרוה תהיה תחת רשותה בעבור שזו חמרה זך מתנועע מקבל תמיד השפע העליון, וזו חמרה בא מלוכלך מונע אותה מלקבל בכל עת, ואם זו תפשט מחמרה ותצטייר באותיות הזרות באמצעות חתימת השמות מן הספירות תתעלה ותקיף בה בהקפתה בגלגלה כי חמרה של זאת על דרך משל הוא יותר רוחני ממנה ויראה פעולתו בה ויפעל בטבעיים פעולות כפי ההכנות המקבלות שיחשבו שינויים ומניעות בערך אל המוטבע הזה, **והאמת** כי בערך אל הפועל המתחדש

מקשרי השמות כאשר תחייבהו צורת החכמה ההיא אין שם שינוי אלא טבע גמור הוא, והוא נמנע מידעתינו היום כי אין אנחנו מכירים צורת האותיות הטבע ההוא העליון בהיותינו במאסר הטבע הזה, ועל כן אמרנו למעלה כי יו"ד אשר היא חצי גלגל כשיושלם גלגלה תתנועע יותר תנועה מהירה על דרך משל מתנועע הגלגל העליון, והו ענין אדם התחתון נתעלה ונעשה עליון, אדם שעל הכסא, זה שמו אשר יקראו יהו"ה צדקנו. והו ענין הנה מלאכי ילך לפניך ואמר לו אל תמר בו כי שמי בקרבו ומשה ע"ה לא רצה להיותו תחת רשותו כלומר להתהפך ולהיות מדת רחמים תחת מדת הדין, על כן ענה לו אם אין פניך הולכים אל תעלינו מזה, וזה ענין נכבד מאד יותרו בו כמה ספקות מן התורה ועל כן שים לבך עליו ותבינהו מאד ותצא מכל ספק.

הנה ביארנו ענין ג' ספרים שהם ספר וספר וספור בשער היו"ד מצד היותם כולם על דרך הנסתר, וכן קצת ממעשה מרכבה כפי המשכת הענין וכדי להוסיף עוד הערה על היו"ד לרוב עומק הענין נחדש בו עוד צורה. כבר ידעת כי היו"ד תכלית לעשר ספירות והיא כוללת כל הספירות שהרי קבלה כח מהכל, והאדם תכלית המורכבים ועל כן נקרא המורכב האחרון אם כן כאשר נמצאו בו כל ההרכבות וכל המוגנים אשר אפשר להמצא מצד החומר ר"ל גלגליות ויסודיות ותכלית עכריותם ותכלית זכותם (כוונתם), יתחייב שימצאו בו גם כן צורות עכורות מצד החומר העכור וצורות זכות מאד מצד החומר הו"ך אשר בו, אם כן הנה הוא יו"ד בעולם הזה אשר

קבל כח מהכל וכולל הכל כדמות היו"ד בספירות, הנה אם כן אין בין זו היו"ד וזו היו"ד אלא כמלא נימא כלומר ענין דק קטן מאד מצד הרוחניות והוא מלוי יוד אחרת כאשר פירשנו כמה שקדם, והו סוד ובו תדבק דבוק יו"ד עם יו"ד להשלים הגלגל.

הנה אם כן בעיניה בעינים אשר למטה הימנה כמעלה והם הנקראים ספרים החיצונים, לעולם העניה תשאר נבוכה נפרדת מאמתת הדבוק, ודבק מדת הדין קושרה וכשהיא נכנסת ושוקעת בפנמיותה ומתפשטת מקשר "התפליון", אשר הוא "יצר הרע", בגי' וקושרתו בד' פרשיות של שם קשר מהודק שהם, שמע, והיה אם שמוע, קדש, והיה כי, והסוד קבל מזה כי שמי בקרבו וקדש את זה וענינו "זה שמי לעלם" "זה זכרי", לעלם כתיב, והו סוד בי אדני שלת נא כיד תשלח, ופחד הקשר המהודק המרובע הוא שלא ימשכהו עוד אל הכוונה ראשונה.

והנה בהיותו נדבק ישבע בשמו, כלומר יקשר בשמו כי הוא מושבע שיקבל ממנו שבועה ואז תהיה הנפש כדמות מראה באמצעות האות הנחתמת בשם, ותעלה אל מעלת שם צבאו"ת, ודע שאם נשארה בה שום צורה קטנה חקוקה מהצורות הטבעיות אשר קדמו לה בידיעה בהיותה נפרדת מן השם, ימנעה מניעה גדולה מן הצורות העבורות בה ותקרא אספקלריא שאינה מאירה, ואם יסורו כל הצורות ואין בה מונע תקרא אספקלריא המאירה, והנה הצורות העבורות בה דקות מאד וממהרות בהעברה לרוב דקותם, ויצטרך

המעין להיות עיונו דק מאד למשוך כל צורה בהעברתה ולהשיג מעלתה מבלתי זמן, ואל תחשוב שאין כל הצורות עוברות עליה אפילו הפנימיות מאד, אמנם לרוב רוחניותם ומהירות תנועתם יעברו עליה ולא תרגיש בהם, ועל כן השי"ת אמר למשה, הנה מקום אתי ושמתיך בנקרת הצור, כלומר בשורש ההתחלה הציורית, וחמל עליו ית' ואמר לו הסוד להשלים השגתו, ושכותי כפי עליך, כלומר כל מה שתשיג מראית הפנים תשיגיה מתחת מכסה הכף, והנה "כפי" בנימטריא דמיו"ן, כלומר באמצעות הדמות אשר הוא בערך אל המערכה השנית בהשגחת האחור שכל גמור עמוק מאד ומי ימצאנו, ודע שאם לא היה מכסה עליו לא היה משיג דבר מראית הפנים, והיה קורה לו כאשר קורה לעטלף מאור השמש אשר הוא מסמא אותו ואינו רואה אפילו מה שיש ביכלתו לראות, ובא לו חשך הלילה להשלים תועלת ראותו עד אשר באמצעות החשך ההוא יגיע אליו קצת אור מן הכוכבים ויראה, כן קרה למשה ע"ה עד שהשיג קצת מן הצורות שנקראות פנים מתחת מכסה הכף, אבל בראיית האחור לא היה צריך אל מכסה שכבר נתן לו כח בהשגתו בהיותה בתכלית ההפשטה:

ואני הצעיר פלוני אלמוני הדורך בעקבי הסוסים ומחפש בחדרי חורי השביסים תרתי בלבי למצוא דברי חפץ בהפשטה וצורת ההבטה, ואמצא מיני ההפשטות שלשה, המונית, פילוסופית, וקבלית.

המין האחת ההמונית, היא אשר

שמעתי שדרכו בה פרושי הישמעאלים, והוא שהם מסירים מצורת נפשם כל הצורות הטבעיות בכל מיני הסרה עד אשר אומרים, שאם תעלה על נפשם שום צורה (בעת מן העתים, היא תהיה סיבת המניעה וההסתרה מקבל הנפש שום צורה) רוחנית נבדלת מזה בדמיונם ומחזקתו לשער העניינים המתחדשים אצלנו קודם היותם, ומהם מי שלא יספיק לו בגלוי הזה רק מתענג בגלוי הרוחני ההוא לפי מהותו. ושאלתי בענין זה ר"ל איכות פעולתו ושמעתי שזוכרים השם כלשון ישמעאל ואומרים אלה, עיינתי עוד יותר ושערתו שאחר שהם זוכרים אותיות ומנקים מחשבת נפשם לנמרי משאר מיני הצורות הטבעיות, תפעלנה בהם אותיות אלה לפי טבעם ולרבו פעולם והם מתפעלים, ולא הרגישו ממה כי לא נמסרה להם קבלה והנה הסרת כל הצורות הטבעיות אצלם נקרא מחיקה.

המין השני והיא הפילוסופית והיא בתכלית הקושי להעבירה לרוב מתקה אצל השכל האנושי ושלמות השגתו בה, וזה כי הוא יצייר צורה בחכמה הלמודית על דרך משל, עוד יעבור מוזאת להקיש עליה צורה אחרת מן החכמה הטבעית עוד אל האלהית, עוד ישוב להתגלגל על מרכוז לרוב מתק מה שיתחדש לו ותמשכהו המתיקות עד אשר לא ימצא פתח ושער לצאת מאשר נצטייר בו כבר, ואפשר שלפעמים כדוחק גדול יתעדן בצורת המשכת המחשבה ויתבודד לה שלא ילכלך שום אדם מחשבתו עד שתעבר מעט ותתהפך כדמות להט החרב המתהפכת, וסבת זה גם כן הם האותיות המחשביות אשר הוא מצייר העניינים באמצעותם ויגדיר הענין

דעו רבותי כי בראשונה היה לי חשק בלמוד התורה ולמדתי קצת ממנה ומן המקרא, רק לא מצאתי מי שידריכני בענין התלמוד לא מצדם רק מצד געגועי הבית ותענוג האב והאם, עד ששם בי השם כח לבקש התורה ויצאתי ובקשתי ומצאתי ועמדתי בענין התלמוד חוץ מארצי שנים, ועדיין אש התורה בוער בי ואנכי לא הייתי מרגיש, חזרתי אל ארצי זמן לי השם פילוסוף אחד יהדי ולמדתי מעט מדברים הנכוכים והוסיף לי חשק על חשקי, שמתי עצמי מעט בחכמות

ההגיון ומעט בחכמת הטבע ונמתקה לי זאת החכמה מאד, כי הטבע כמו שידעתם מושך הטבע מין במינו לא בטיל, והשם יודע ועד לולי אשר קדם לי חזק באמונה במעט אשר למדתי מן התורה והתלמוד, כבר היה מתקלקל עלי עניינים רבים מן המצות וזולתם, אעפ"י שהיתה אש הכונה שורפת בלבי, ולא הספיק לי מה שגלה הרב על דרך העיון, עד שזימן לי השם איש אלהי מקובל והורה לי דרך הקבלה בראשי פרקים, ואעפ"כ מצד אותו המעט אשר היה אצלי מחכמת הטבע היתה הדרך נראית לי כדמות נמנעת, ענה לי מלמדי בני מדוע אתה מכחיש עניין אשר לא נסיתו, אמנם ראוי לך לנסות ואם לא תמצא דבר ואין כך כל כך שלמות לתלות החסרון מצדך אז אמור כי איננה דבר, ולעולם בכל מה שהיה מדרך אותי היה מגביל לי הענין בגבול טבעי להמתיקו לי עד אשר יקבלנו שכלי ואכנס בו בחשק, נשאתי קל וחומר בעצמי ואמרתי זהו עניין אשר יש בו ריח בלא הפסד אראה אם אמצא דבר הנה הרוחתי ואם לאו מה שהיה לי הוא אשר יהיה, שמתי את עצמי והורני דרך הצירוף והתמורות והגימטרי' ושאר דרכי ספר יצירה, ובכל דרך היה מניח אותי לטייל בו שתי שבועות עד שתחקק הצורה בלבי בטוב, וכן המשיכני כמו ד' חדשים (והיו מתחדשים לי דיבורים מועילים מאוד מתוך הצירופים והגימטרי') והיה מצוה עלי למחוק הכל, והיה אומר לי בני אין זו הכונה שתעמוד על שום צורה מוגבלת, ואעפ"י שתהיה בתכלית המעלה כי כן דרך השמות כל מה שהם בלתי מובנים לך זאת היא מעלתם לעצמם עד אשר תגיע אל פעולת הכח אשר איננו כרשותך

רק שכלך ומחשבתך כרשותו, עניתי לו וכבודך מפני מה מחבר ספרים בדרכי הטבעים משותפים כהוראת השמות, אמר לי בעבורך והדומים לך מן המתפלספים למשוך שכלם האנושי בדרך טבע אולי תהיה ההמשכה הזאת סבה להבאתם אל ידיעת השם, והוציא לי ספרים מחוברים מאותיות שמות וגימטריאות אשר לא יבין לעולם האדם בהם דבר כי אינם מורכבות הרכבת הכנה, ואמר לי זאת היא דרך השמות, באמת לא רציתי לראותה כי לא קבלה שכלי, אמר לי שמות גדולה עשיתי שהראתי אותם לך, סוף דבר שאחר שעברו עלי כמו ד' חדשים ונתפשטה מחשבתי וראיתי מתחדשים לי עניינים מעולים, שמתי את עצמי לבילות לחבר ולהנהיג חומר האותיות מנהג העיון הפילוסופי בקצת שנוי מעט כאשר אני עושה עתה ועמדתי כמו שלשה לילות ולא הודעתיו, כשבאתי לבילה הג' בעבור חצות לילה עלי והקולמוס בידי והנייר על ארכובתי נתנמנמתי וראיתי שהנהר הולך וככה עמדתי לתקנו, ככיתיו, כאשר קורה פעמים רבות למקיץ, ראיתי שהאורה נשארה, תמהתי תימה גדולה כאלו עיינתי וראיתי שהיא יצאה מפני, אמרתי איני מאמין, הלכתי בכל הבית והנה היא הולכת עמי, נכנסתי במצע ונתכסתי והנה היא הולכת עמי לפי שעה, אמרתי בוודאי זה סימן גדול וחדוש עניין אשר ראיתי, כשהיה בוקר הודעתני לר' והבאתי לו אשר חברתי, ישרני ואמר לי בני אלו היית משים נפשך בהרכבת השמות היה מתחדש אצלך יותר ענין גדול, ועתה בני אמור לא תוכל לסכול שלא תחבר תן חציו לשם וחציו לכם. כלומר תחבר

ממנו כדמות מעיין ברכה גדולה מלאה מים אם יפתחה האדם ישקע במימיו ותפרד גפשו ממנו. אמר לי בני השם ימסור לך אותו הכח כי אין אותו הכח ברשות האדם,

ועוד פעל כי כליל שבת כדומה לזה, ושני סימנים היו לי בענין כשהייתי יודע שאני מוכן לקבל אחר עבור שתי לילות בלא שינה כי אם מעיין יום ולילה בצירופים ובעיונים מושכלים בידיעת המציאות הזו ובטול כל המחשבות הזרות. הסימן האחד הוא תגבורת המחשבה בדרכים מושכלים עמוקים מאד לפי הטבע וחולשת הגוף ותגבורת הנפש עד שהייתי חושב כל עצמי נפש. והסימן השני שהיה כח המדמה כי חזק והיה נראה לי כאלו מצחי כשכר אז הייתי מכיר כי אני מוכן לקבל השם נסיתי גם כן כליל שבת בשם הגדול המפורש ומיד כשנגעתי בו, והנה החלשתי מאד ויצא ממני קול ואומר מות תמות ולא תחיה ומי הביאך לנגוע בשם, והנה מיד התנפלתי והתחננתי לפני המקום ואמרתי רבוננו של עולם לא נכנסתי לזה המקום אלא לשם שמים כמו שכבו' יודע, ומה פשעי ומה חטאתי הלא נכנסתי כי אם לדעתך, והלא צוה הוד לשלמה בנו, דע את אלהי אביך ועבדהו (דה"א כה, ט), וגלה לנו משה רבינו ע"ה זה בתורה באמרו, הודיעני נא את דרכיך ואדעך וכו' כי אז אמצא חן בעיניך (שמות לג, יג), ואני בתוך כדי דבור והנה כדמות שמן המשחה משחני מראשי ועד רגלי, והקפתני שמחה גדולה מאד ואיני יודע להעריך לה דמות לרוב רוחניותיה ומתק תענוגה, זה כולו קרה לעבדכם בהתחלתו,

חצות לילה וחצות לילה תצרך, וכן הייתי עושה כמו שבוע אחד וכשנכסתי בשבוע השני נתחזק כי כח העיון, ולא הייתי יכול לכתוב החבור עד שאלו היה שם עשרה בני אדם לא היה אפשר להם לחבר מה שהיה נשפע עלי על דרך משל.

כשהגעתי ללילה שלישי לזה הכח אחר עבור חצות הלילה שזה הכח נתפשט ונתחזק עד למאד והגוף נחלש, שמתי את עצמי לקחת שם של ויסע לצרף בו ולגלגל, אני בהיותי מגלגל שעה אחת קטנה, והנה נתגדלו האותיות בעיני, כדמות הרים גדולים על דרך משל ורעדה גדולה אחזתני ולא עצרתי כח ועמדו שערותי וכאלו אינני בעולם, מיד נפלתי כי לא הייתי מרגיש שום כח בכל איברי, והנה כדמות דבור יוצא מתוך לבי וכו' עד שפתותי מכריע אותם להתנועע, אמרתי שמא חס ושלוים רוח שטות היא שנכנסה בי, והנה ראיתיה מדברת חכמות, אמרתי ודאי כי זה רוח חכמה היא, והנה אחר שעה קטנה שב עלי הכח הטבעי וקמתי חלוש מאד ועדיין לא האמנתי בעצמי והוספתי עוד לקחת את השם לצרפו כאשר עשיתי בראשונה, והנה פעל כי אותו הפועל בעצמו ואם כל זה לא הייתי מאמין עד שנסיתיו כמו ד' וה' פעמים, כשקמתי בכוקר הגדתי לרב אמ' לי ומי הרשה אותך לגעת בשם, אמרתי לך לא תצרך אותיות לבר, אמ' לי זו ודאי מעלה גדולה מן המעלות הנבואיות היא, והוא רוצה להפרידני כי ראה שנשתנו פניי, אמרתי לו למען השם אפשר לך למסור לי שום כח שאוכל לסבול הכח ההוא היותא מלכי ולקבל ממנו כי הייתי רואה להמשיכו ולקבל

וחלילה וחס ושלוים כי לא מפני התפארת ספרתי זה המעשה כדי להתגדל בו בעיני המון, כי אני יודע באמת שהגדלה ההמונית היא חסרון ופחיתות בערך מבקשי המעלה האמתית הנבדלת במין ובסוג כהבדל האור מן החשך, ואם יעיינו בו מתפלספים מאומתינו הנמשכים אחר המושכל המוטבע וחלש כח שכלם מאד בסתרי התורה, יצחקו עלי ויאמרו ראה איך רוצה להמשיך שכלינו זה בדברים ספוריים כלומר מזכרונות ומעשיות ודמיונות אשר בלבלו דעתו, וחשבם לאמתיות למיעוט כח שכלו בחכמת הטבע, אמנם אם יראום מקובלים שהשיגו קצת מן הענין, וכל שכן אם נתגלה להם דבר על ידי שום נסיון ישמחו בהם ויאותרו הדברים בעיניהם, רק יקשה עליהם על אשר גליתי כל זה מפורש. ואני, השם יודע ועד כי, כי כוונתי בזה לשם שמים, והייתי רוצה שכל אדם מאומתנו הקדושה יהיה יותר מעולה ממני בזה הענין, ויותר נקי, ושמא יהיה אפשר לגלות דבר מה שלא הייתי יודע, שזה חכמה האמתית דרכה אינה מקובלת קראה והמוסר לזה ולזה אינו נפרט והוא באמתתו (אחר) [אחד] ומלמד לכל בריותיו המוכנים לקבל בחנם לפי מדת חסדו השלימה וחפץ בו שנתדמה לו בשלימות מדותיו, ולא יכולתי לסבול שלא להשפיע על זולתי מה שהשפיע השם עלי, ובעבור שזו החכמה אין עליה מופתים טבעיים מפני שהקדמותיה רוחניים כדמות התולדות, הוצרכתי לספר זה המעשה אשר השיגני על פי הנסיון, כי אין מופתיה זה החכמה באמת אלא מנסיונות, ודומה מי שלא ניסה אל מי שנסה בזה הענין כמי שהשיג מושכל אחר מופתים רבים ותולדות רבות אל מי

שלא השיג אלא תולדה ראשונה אשר תראה בערך אל האחרונה כדמות הכריי"ת, עד שיביאהו המשכיל ההוא בידיעת אותם התולדות הרבות אשר אומ"ת לנו אותו הענין בהם כמופת מושכל אחרון ותנוח דעתו, כן אני אומר למי שיכחיש זה הדרך אני אתן לו בה מופת נסיוני כמה (א) שאעיד לפנים בע"ה בחכמת האותיות על דרך ספר יצירה בפעולות הרוחניות אשר נסיתי, אמנם הגופניות לא נסיתים והענין אצלי אפשר היות לו צורה ואינני חפץ בה כי היא בזויה והכל בערך אל שלימות הנפש ברוחני ואדרבה הוא אצלי הפועל בה מחלל את השם ולזה רמזו רז"ל (קידושין ע"א, א) באמרם כשרבו הפריצים וכו'. כי הנכנס אל זו הדרך יצטרך להיות לבו דואג בקרבו אפילו על הענינים הטבעיים ההכרחיים מצד היותו מורכב ממנו ונקשר בו, כל שכן בבקשת היתרונות תמים דעות. ואם כן הנני מיישר דעת כל מי שרוצה להכנס בזו הדרך שתהיה כוונתו לשם שמים, ושלא יכחיש דבר מאשר לא ידע עד שינסנו, וידעתי שאם הוא שלם ולא יפעל בו הנסיון יתלה החסרון בו כי לא הוכן הכנה ראויה לקבל ואם הוא חסר יתלה החסרון בענין כדמות בעל המופת הנגלה אשר לא היה לו חדוד שכל להכנס לפנימי ומכחישו, אף על פי כן האמת אמת כי היא כעצם מציאותה ואף על פי שלא ישכילה עד שיזמן השם משכיל יתפשט שכלו בה ויתענג במציאותה, ועל אותו נאמר שכל העולם נברא בעבורו ר"ל עולם האמת אשר פקח השם עין שכלו בו והתענג עליו ונתן לו משאלות לכו לקבל הדברים האמתיים.

ואמנם צורת דרכה בהתחלתה תכלול טהרת הגוף, שהגופני דמיון לרוחני, עוד תתעלה מדרגה אחרת לטהר המדות הגופניות והנפשיות, וכל שכן מדת הכעס והדאגה על דבר חוץ מהשם, ואפילו לעיין ולהשגיח בכנו היחיד הנאהב לו. וזהו סוד "והאלהים" נסה את אברהם שהוא בנימטריא פ"ו מלא, (פ"ה ו"ו), [כ"ז מלא] והרמוז ואתה "בן אדם", עוד יתעלה אל צורת טהרת נפשו מכל שאר החכמות אשר למד, והסבה בזה מפני היותם טבעיות מוגבלות מלכלכות הנפש ומונעות אותה מעבור בה הצורות האלהיות אשר הם דקות מן הדקות, וצורה קטנה אשר היא ענין גדול ופנימי בערך אל המושכל הזה הטבעי, היא לכלוך ומסך גדול, בערך אל הרוחני וזה כלו לרוב דקות הענין. והנה אם כן יצטרך אל התבודדות בבית מיוחד, ואם יהיה בית שלא ישמע בו קול יהיה יותר חשוב, מחובר אל היותו צריך בהתחלה חכשית הבית כעשבים לחים לעדן הנפש הצומחת המשותפת עם החיה, עוד יעתק אל קול נעים ונגינות בפסוקי דזמרה ובחשק התורה לעדן הנפש החיה המשותפת עם המדברת, עוד יעתק אל ציור המושכלות והבנת דבר מתוך דבר, עוד יעתק אל תנועת האותיות אשר הם בלתי מובנות להפריד מהנפש ולטהרה מכל הצורות אשר קדמו לה, וכן יעשה בתקון החומר במאכל ובמשתה יתקנהו על פי מעלות וערכים.

ואמנם צורת תנועת האותיות כבר נעורר על קצת מדרכם בשער האותיות.

עוד יעתק אל מעלת הדלוג כד"א ודגלו

המין השלישי, והיא הקבלית, הוא שיחבר בנפש האדם שרשים מן החכמה, הלמודית, והטבעית, אחר עברו על פשטי התורה, והאמונה, להרגיל שכלו בחדוד החכמות ולא יהיה פתי מאמין לכל דבר, ולא יצטרך אל כל זה אלא מצד היותו מוטבע ונאסר, שאין ראוי למשכיל האסור בבית האסורים שלא יעיין במאסרו לבקש שום חור או נקב קטן לברוח ממנו, ואלו היה לנו נביא היום מורה לנו הכלים המחדדים השכל הטבעי והממציאים הצורות הדקות להתפשט מהם, לא היינו צריכים אל כל אלו החכמות הטבעיות, מצורף אל היותנו מקובלים מן השרשים הנקראים ראשי פרקים על דרך ספר יצירה באותיות והיא דרך רחבה מאד יתגלו ממנה סודות נפלאות בין כטבע בין כאלהות ובין בגלגולים, ובנשיות והתנועות הישרות (והספירות) וההלכות, על פי גלגול האותיות, אמנם הנביא היה מוסר לנו, סתרי מחברת האותיות ומחברת התנועות בהם, רצונו לומר הנקודים ודרכי ההבנות ושבילי ההמשכה בכחות הנעלמות הפועלות וסבת המניעה לפעמים מן העליונים מה היא כמו שנאמר לברוך בן נריה (ירמיה מה, ה) ואתה תבקש לך גדולות אל תבקש, כלו' שמדת הדין היתה מונעת העזר האלהי מפגוע בו, כל זה היה מוסר לנו בדרך קרובה מאד, ואנחנו עתה נצטרך להרחיקה בגלגולים רבים, ולחבר התנועות חבור הכרחי מוגבל, ולצאת ולבא אולי יקרה האלהים לקראתינו, שכודאי כל מה שנשיג מן החכמה הזאת אינה רק במקרה לפי מהותה, אע"פ שהיא בעצם לפי מהותינו.

עלי אהבה (שיר השירים ב, ד) והוא שאחר כל הפעלים אשר עברו עליו, יעיין במהות מחשבתו וימשוך ממנה כל דבור בין מצוייר בין בלתי מצוייר, וכל אלו הפעלים צריך שיגיעם בתנועה מהירה, מחממת המחשבה ומגדלת החשק והשמחה, עד שיתבטלו ממנו תאות המאכל והשינה וכל דבר, זולתי מה שהוא בו ברוב החשק ותגבורתו, והנה בהמשכתו הדיבורים מן המחשבה יכריח הדיבורים עצמו עד שתצא מתחת רשות שכלו הטבעי, שאם ירצה שלא לחשוב לא יוכל, וידריכנה במעלות, תחלה בכתב ובלשון, ועוד כפה שהוא הציור, וכשתצא מתחת רשותו יצטרך אל טורח אחר והוא ההמשכה ממקורה בדרך מעלות, עד שיגיע אל מעלה שירצה להכריחה שלא תדבר ואין לו יכולת עליה, ואם יש ביכולתו להכריח ולהמשיך יותר, תצא מפנימיותו לחוץ ותצטייר לו בכח הדמיוני הוך בצורת מראה זכה, וזהו להט החרב המתהפכת שיחזור האחור ויתהפך להיותו פנים, ויכיר מהות פנימיותו מחוץ לו, כדמות האורים ותומים שתחלה מאירים מבפנים והגדתם אינה ישרה מסודרת רק מצורפת, מפני היות הצורה בלתי שלימה נפרדת לעצמותה עד שתבדל ותתלבש בצורה דמיונית זכה, ובו מחברת האותיות חבור תמים מסודר ומוכן, וכמדומה לי שזאת הצורה נקראת אצל המקובלים "מלבוש",

ואמנם מעניין השמות ופעולותיהם כבר הערנו על עניינם כמעשה

הנמיוני אשר קדם לנו זכרו, והנה א"כ הסבה אשר אנו מזכירים השמות ומניעים אותם ואינם פועלות, קדמו לה שתי סבות, האחת ההכנה בכל אלו הצורות, מצורף אל המזג השלם בעיקר יצירתו אחר היותו מוטבע בטבע סנדלפו"ן שר האחור. והסיבה השנית היא שאחר שיפריד מחשבתו מתחת רשותו לא יפגע בה העזר האלהי אשר מצד הוא מטטרו"ן שר הפנים, וזהו ענין אמרם מדת הדין מעכבת כלומר סנדלפו"ן השוער והקושר והסוגר כל שערי מעלה ושולח מלאכיו אשר הם מלאכי חבלה לעמוד כנגד כל הרוצה לעבור, וזה ענין כשעלה משה למרום פגעו בו כך וכך ריבוא של מלאכי חבלה וכו'. והנה אם כן אם תצא מחשבתו מרשותו ולא ישתתף אליו עזר אלהי, ולטבעו לא יוכל לחזור, יהיה מסוכן מן השדים והשטנים והרוחות הרעות, וזהו ענין פלוני הציץ ונפגע כלומר נשתמה, כי ד' מדות בנכנסים לפרדם, או יציץ וימות לרוב אורת האלהית המושכת אור הנפש לחולשתה בערך אליו, או ישתמה, או יקצץ בנשיות ויחשוב שני רשויות, ויאמר לית דין ולית דיין, או יכנס בשלום ויצא בשלום מפני שיתוף עזר מטטרו"ן בהכנסה ועזר סנדלפו"ן ביציאה.

הנה נשלמה שער היוד לפי הנסתר הכוללת עשר ספירות עם מערכותיהן וכליהם המתראין ומתגלין בהם. ונתחיל שער האותיות בעזר שד"י.

שער האותיות

שבע כפולות כג"ד כפר"ת, שנים עשר פשוטות ה"ו ז"ח ט"י ל"ג ס"ע צ"ק.

ועתה נתחיל לפרשם בע"ה אחר שנקדים הקדמה אחת עיונית משותפת עם קבלית, ידוע ומוכן למי שהכיר מעט ממהות הטבע, כי זאת הצורה ר"ל צורת האדם הטבעית המקרית היא המושגת בחושים, אבל עצם החמר עם צורתו המעמדת אותו לא יושג רק בשכל, מפני שאין מקרה נמצא בלתי נושא, ואמתת השגת החושים תלויה במקרים טבעיים ומלאכותיים, ואמנם יש צורה שנית נמצאת במושג שני רצוני לומר כח הדמיון, והם הצורות התארויות המושגות לחוש אחר העלמם ממנו ממציאם כח הדמיון בו ומרכיב קצת על קצת ומהוה ענינים ממה שלא המציא המציאות ההרגשי במציאותו, והנה שרשי הצורות ומשיניהם המאומות לנו במציאות הוזה לפי מהותינו הטבעי הם אלו המקרים, והם סבות ועלות אל השגתינו בכח הנקרא שכל, בנו הצורות העצמיות המקיימות והמעמידות אשר אין להם לא תואר ולא דמות, ואומרים חכמי המחקר כי אלה הצורות הטבעיות המושכלות אשר פעולותיהן נגלות ונראות בחמרים, השגתם סבה ועלה לצורת העצמית הפשוטה הנבדלת מכל חמר, המושגת בכח הנקרא שכל אלהי בנו, הבנו מזה כי מן הפעולות הכרנו הפועל ומן הענף השרש, ומן האחור הפנים, וכמה היא השגה חלושה, כי לא יודע מן העיקר רק מציאה.

אמנם המקובלים אומרים בעניין אחור וקדם צרתי (תהלים קל"ט, ה) זה הוא

דע שהאותיות האלה אשר הם אותיות הקדש תוכל לקרותם סימנים ומסורות שנוצרה צורתם התארוית בהסכמה נבואית על פי רוח הקדש, והיא הצורה המתרמה לנביאים בהתהפך הצורה השוקעת הפנימית לצורה כוללת חיצונית, כענין התומים אשר זכרנו למעלה, ואעפ"י שצורת התומים נאצלת מן הצורה הנבואית של משה רבינו ע"ה, כי הענינים ההם גם כן מעלות ומדרגות הם כד"א (שמות ו, ג) וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי ה' לא נודעתי להם. אם כן אין לך כל נקודה וכל עוקץ וכל תג אשר בהם, שאינו מורה תלי תלים של הלכות, בערך אל המערכת העליונה, ואנחנו נותנים לפעמים בהם צורות על דרך השכל האנושי בהגבלות ובהוראות, ועל דרך האמת צורתם האמתית קבלית היא, ולמעלה הימנה קבלית נבואית אשר היא מקובלת מפי השכינה, ואחר שהוא כן כל מה שנוציר בהן צורות מוגבלות ומסודרות בסדר האנושי איננו רק להישייר השכל המוטבע ולהמשיכו במתיקות כפי חולשת כחו להשיג הענינים הנמנעים מהגבלת טבעיו.

ואחר קדימת זו הידיעה, דע כי בספר יצירה (פ"ב מ"ד) קרא אותם עשרים ושתיים אותיות יסוד, והנה קראו להם יסוד שהם יסוד לספירות, להראות ולגלות בהן פעולתן מחובר אל היותם באמתת עצמם פנימיים ורוחניים וספירות לאשר פועלות ונגלות בו, כאשר זה מפורש בספר יצירה אשר הוא הכרחי להתלמדות לרוצה להכנס בו הדרך. עוד חלקם לשלש מעלות, שלש אמות אמ"ש,

בענין הסנה, והודיעו, ולמדו, והורהו ענינים גדולים מאד, ונתגלגל עמו עד מעמד הר סיני ושם הביאו בחרדי חדרים בחכמת האותיות והודיעו הסבות הרחוקות מאד ואיך יתחייב הענף מן השורש והפרי מן הענף עד שהכיר מהות האותיות האלה הנגלות לנו מתוך הכרתו ומהות שרשיהן הרחוקות, וסידר משה ע"ה התורה באותיות רצופות על דרך השמות לפי סדר מהות האותיות בעליונים, וחלק על דרך הקריאה במצות לפי המהות המסתדרת בתחתונים, והפליג ענינו על מה שאפשר להיות מן הישר, לפיכך יהיה הדמיון באותיו שני מיניו או שני פרצופין כלומר צורת אחור ופנים כאשר הערנו בצורת האדם, הצורה האחת והיא צורת האחור חלושה מאד והיא הנמצאת היום בידינו ואנו נוקקין לה ומגלגלים בה ולפעמים מקבלין ולפעמים לא.

וכשתתהפך ויחזרו האותיות אשר הם לפנים לנו לאחור אשר הם הפנים, אז יושלם מהלכם ועל הדמות הוזה נרמז מאמר הפסוק (ישעיה מא, כג) הגידו האותיות לאחור ונדעה כי אלה"ים אתם, כלומר אם יש בככם כח להפך האותיות האלה מאחור לפנים ותכירו פנימיותם אז אדע כי כח האלה"ות בככם ופעלם פעל אלה"י, ואם אין בככם זה הכח בהסכמות, אתם מתפשטים מגששים קיר כעורים,

הנה הובן מזה כי האותיות שני מינין, המין האחד הוא המוכר לנו ואנו מרגישין אותן בהרכבות מוכן לנו, והמין השני איננו מוכר לנו אלא אחר טורח רב, והם דבקים זה עם זה כשלהבת קשורה

ענין האדם הנברא כשני פרצופין, כלומר שתי צורות. האחת נקרא אחור ודמות השגתה היא זאת החלושה הטבעית אשר זכרנוה, ובהיותה זאת פועלת יתחייב שחברתה תנוח כאלו אין לה מציאות, ובהתהפך האחור לפנים תתהפך ההשגה ויודעו השרשים ר"ל הצורות הנעלמו' עתה לנו במהות ופעולותיהם במציאות ולא תתראה אז כי אם צורת הפנים, אבל צורת האחור תעלם ויודע אז מהות הנפש באמתתה ואמתת השאריתה ידיעה שלימה ואמתית קיימת.

ואחר זה דע כי כל מאמין חדוש אם יאמין שהלשונות הסכמיות יתחייב היותן שני מינין, האחת אלהית, והיא הסכמת השם עם אדם הראשון, והשנית טבעית, והיא הסכמת אדם עם חוה ועם בניו, והשנית נשפעה מכח הראשונה, והראשונה היתה מיוחדת לאדם ולא מסרה לאחד מבניו כי אם לשתי אשר הוליד בצלמו כדמותו, וכן נתגלגלה הקבלה עד נח, והכלכול אשר קרה ללשונות כדור הפלגה לא היה אלא במין השני ר"ל הטבעי, ובאה עוד הקבלה אל בית דינו של עבר עד שהגיע אל יד אברהם העברי, וכן מצאנו ענין ספר יצירה מיוחס לאברהם אבינו ונגלה עליו ארון הכל, ומאברהם ליצחק, ומיצחק ליעקב, ומיעקב לשכמים, והיו אבותינו במצרים והקבלה ביד זקני העם, ונתגלגל הדבר עד שנולד משה והיה אמון בבית המלוכה ולמד כל מיני החכמות החיצונות, ועם כל זה לרוב הכנתו לקבל, לא נתקררה דעתו עד שמסר לו עמרם אביו הקבלה שהיתה אצלם מן האבות ע"ה. וכשקרה לו מה שקרה ויצא והתבודד במדבר נגלה עליו ארון הכל

יחוש מן ההכנות הטבעיות ואעפ"כ אם הוא חכם וישיביל מהות תנועת גלגל האותיות, יראה שכל החכמה הלימודית וכן הטבעית, מובנות מתנועותיהם והתמוזותם, וכל שכן האלהית כי עיקרה שם נוגע.

נשוב עתה אל מה שהיינו בו. אומ' בספר יצירה (פ"ה מ"ג) שלש אמות אמ"ש שבהם נבראו אש מים רוח, א' אש, ש' רוח, מ' מים. הנה ג' אותיות אלה מורה שכחם בג' היסודות. אבל העפר מפני היותו העכור שבכולן לא זכרו, ונראה לי שג' האותיות יש להם פועל ביסוד העפר באמצעות היסודות הג'. ואומ' עוד שבע אותיות בג"ד כפר"ת שבהם נבראו כוכבים בעולם וכו'. שנתי נתן לו כח הכי"ת כי בו נברא. צדק כח הגימ"ל. מאדים כח הדל"ת. חמה כח הכ"ף. נוגה כח הפ"א. כוכב כח הרי"ש. לבנה כח התי"ו. ועוד אומר שנים עשר פשוטות שבהם נבראו מזלות בעולם והם ה"ו ז"ח. ט"י ל"ן. ס"ע צ"ק. הה"א כנגד טלה כי בו נברא. והו"ו כחו בשור. והזי"ן כחו בתאומים. והחי"ת כסרטן. והטי"ת כאריה. והיו"ד כבתולה. והלמ"ד כמאזנים. והגו"ן כעקרב. והסמ"ך כקשת. והעי"ן כגדי. והצד"י כדלי. והקו"ף כדגים. הנה כ"ב אותיות יסוד שבהם נברא כל העולם כאשר נאמר זה בספר יצירה, ואחר ההודעה הזאת נגיד קצת מן הדרכים המתנהגים בהם חכמי הקבלה כפי ספר יצירה, המגלה מקורה של תורה, ומגיד תעלומות סתרה, ומגיד הודה ויקרה, ליהודים היתה אורה ושמחה. ולזרים אש זרה. מכלה אמונותיהם בעברה. ודעותיהם במצוקה וצרה. מה יקרה ועצמה מעלתה. ומה

בנחלת וכשיתראה זה יעלם זה וכלל כלול בענין נקרא מחשבה וכתר עליון ואויר קדמון, והנה בספר יצירה קורא אל, רוח אלה"ים חיים, אל"ף, וכן רו"ל גם כן אמ' (ברכות נה) בענין בצלאל אשר אמר לו משה עשה לי ארון משכן וכלים והפך לו משכן ארון וכלים. ואמר לו משה בצלאל שמא בצל א"ל היית יושב, שידעת צירוף האותיות שבהם נבראו שמים וארץ, וזוה המין תמצא הרבה בדבריהם ז"ל.

ואחר שהשלמנו הקדמה זו, ושהאותיות לפי אמיתתם הם עניינים עליונים מאד, נפרש דרך הקבלה בהם כפי המיעוט הנמצא בידינו היום על דרך כלל, והיא כולה דרך הרכבה, והפשטה, והפוך, וחלוף, וגלגול, וחיבור ראשי תיבות עם סופי תיבות, ופירוד הראשונים, וחיבור התוכים, וחלוק על דרך גימט', ותמורה רחוקה וקרובה, והרכבה על דרך ישר, וכנגדה על דרך ההפך, ותנועות מעוגלות, וכדורייות מדומות, וכן ישרות והיפוכות, וחקיקת אות בתיבה והשאר מתגלגלות ומתנועעות, וחציבת אות מאחת וחקיקתה באחרת, ודלוג תיבה להעלים עצמה והראות אחרת במקומה, ותיבות הולכות על דרך משקל ישר, וכן על דרך חסרון, ועל דרך יתרון ופעולות רבות מאד יספיקו הראשים הנזכרים פה עתה, מצורף אל היותך יודע שכל הצורות הנרמזות הנה יחוברו אליהם התנועות והם הניקודים, ודע כי כל דרך ודרך מאלו הדרכים אין לה שכלית רק המשכיל יתפשט בה כפי כחו אחד המרכבה ואחד הממעט וכלכד שיכוין לבו לשמים. ויקדים ההכנה אשר קדם לנו זכרה, ואל

נמתקה ונעמה מצותה. אשרי השונה באהבתה. וההוגה בנתיבתה. נפלאה היא ומתקנה ונשגבה. ונוראה ונאהבה. יקרה היא מפנינים וכל חפציה לא ישוו בה:

דרך הצירוף

אבן אחת שהיא אות אחת לא תבנה דבר, שתי אבנים בונות שני בתים. שלשה אבנים בונות ששה בתים. ארבעה אבנים בונות כ"ד בתים. ה' אבנים בונות ק"כ בתים. שש אבנים בונות תש"כ בתים. שבע אבנים בונות חמשת אלפים ומ' בתים. ודרך יציאתם מן החשבון הוא שתערוך מה שאתה רוצה לבנות על היוצא הראשון, כאלו תאמר, ערוך א' על

א' לא תוסיף ולא תגרע ועל כן אין בה בניין. ערוך ב' על א' יצא ב', הנה הבנין הראשון, ערוך ג' על ב' יצא ו', הנה הבנין השני. ערוך ד' על ו' אשר יצא לך כ"ד, הנה הבנין השלישי. ערוך ה' על כ"ד יצא ק"כ הנה הבניין הרביעי. ערוך ו' על ק"כ יצא תש"כ הנה הבנין החמישי. ערוך ז' על תש"כ יצא ה' אלפים ומ'. וכן בזה הערך תוכל להוציא הכל

והנה צורת ההרכבה בצירוף

אות אחת כבר אמרו שאינו בונה דבר

א

ב' אותיות בונות ב' בתים

א"ב ב"א

ג' אותיות בונות ו' בתים

אב"ג אג"ב בא"ג גא"ב גב"א

נכתוב עוד בעלת ארבע

אבג"ד	אבד"ג	אגב"ד	אגד"ב	אדב"ג	אדג"ב
בגד"א	בגא"ג	בדא"ג	בדג"א	באד"ג	באג"ד
גדא"ב	גדב"א	גאב"ד	גאד"ב	גבא"ד	גבג"א
דאב"ג	דאג"ב	דבא"ג	דבג"א	דגא"ב	דגב"א

נכתוב עוד בעלת חמש והשאר תקיש מאלה

אלהי"ם	אלהמ"י	אלימ"ה	אליה"ם	אלמה"י	אלמי"ה
אחימ"ל	אחיל"ם	אחמל"י	אחמי"ל	אחלמ"י	אחלמי"ל
אימל"ה	אימה"ל	אילה"ם	אילמ"ה	אילמה"י	אילמי"ה
אמלה"י	אמלי"ה	אמהל"י	אמה"ל	אמלה"י	אמלי"ה
להימ"א	להיא"ם	להאמי"י	להאי"ם	להאמי"י	להמי"א
לימא"ה	לימה"א	ליאה"ם	ליאמ"ה	ליאה"ם	ליחמ"א
למאה"י	למאי"ה	למהא"י	למה"א	למיה"א	למי"ה
לאהי"ם	לאהמ"י	לאימ"ה	לאיה"ם	לאמה"י	לאמי"ה
הימא"ל	הימל"א	היאל"ם	היאמ"ל	הילא"ם	הילמ"א
המאל"י	המאי"ל	המלי"א	המלא"י	המיל"א	המיא"ל
האלי"ם	האלמ"י	האימ"ל	האיל"ם	האמל"י	האמי"ל
הלימ"א	הליא"ם	הלמאי"י	הלאי"ם	הלאמי"י	הלאמ"י
ימאל"ה	ימאה"ל	ימלה"א	ימלא"ה	ימהא"ל	ימהל"א
יאלה"ם	יאלמ"ה	יאהמ"ל	יאהל"ם	יאמל"ה	יאמה"ל
ילהמ"א	ילהא"ם	ילמה"א	ילמא"ה	ילאה"ם	ילאמ"ה
יהמא"ל	יהמל"א	יהאל"ם	יהאמ"ל	יהלא"ם	יהלא"ם
מאלה"י	מאלי"ה	מאהל"י	מאה"ל	מאיל"ה	מאיה"ל
מלהי"א	מלהא"י	מליא"ה	מליה"א	מלאה"י	מלאי"ה
מהיא"ל	מהיל"א	מהאל"י	מהאי"ל	מהלי"א	מהלא"י
מיאל"ה	מיאה"ל	מילה"א	מילא"ה	מיהא"ל	מיהל"א

זהו דרך הצירוף המוכרח המוגבל אשר אי אפשר להוסיף עליו ולא לגרוע ממנו. וכל תיבה ותיבה איננה דומה לחברתה. והתיבה אשר היא אחרית מהופכת כנגד הראשית להורות על היפוך המדות ושנוי סדר האותיות

בשמות. ושאינ סדרם עומד על המתכונת המוכנת בטעמי המלות רק על מתכונת החבור ההכרחי כפי מערכת התיבה בתוספת או בגירעונה וזה יגלה לך ענין המלא והחסר שבתורה על דעת המקובלים המאמינים כי התורה ניתנה על דרך קריאתה במצות כאשר היא עתה כתובה אצלנו, ונתנה על דרך חיתוך האותיות בסדר השמות.

והנה אם יחסר אות מהשם אשר תהיה הכונה בשם היוצא מצירופו כדי להעלימו תבטל הכונה ולא ימצא בתורה, ולזה ס"ת שחסר אות אחת או הותיר פסול. ואחר שעוררנוך על הצירוף אשר הוא חבור אותיות נעות עד שמגיעות כל אות ואות לנקודתה ונחה והגלגל מסתבב חלילה. נעורר עוד על החילוק והפירוד ההכרחי ומתכונת מערכתיו:

דרך החילוק והפירוד

באחרים א' לא יקבל חלוקה ולא הרכבה לכו עומד:

ב' תוכל לכותבו א"א

ג' בא אאא

ד' גא באא בב

ה' דא גב גאא בבא באאא

ו' הא דב דאא גג גבא גאאא בבב בבאא

ז' וא האא הב דבא דג דאאא גגא גבאא גבב בבאאא

ח' זא וב ואא הג הבא האאא דד דגא דבב דבאא גבבא גבאאא גגב גאאא בבבאא

ט

הא זכ זאא וג זכא וזאא הד הגא הכב הכאא דככא דגג דגאא דדא
דאאאב גגג גגבא גגאאא בככג בכגאא בככאאא

י

טא חב האא זג זכא זאאא וד וגא וכב וכאא הה הדא הגב הגאא
הככא הכאאא דרב דדאא דגג דגכא דגאאא דככב דככאא גגגא
גגבב גגכאא בכגכאא גככאאא

דרך החילוק בעשרות, י' לא יחלק כדמות הא' באחדים כי זה גם כן ראשית היא.

יא

תחלק יי

יב

כי יי

יג

לי כיי ככ

יד

מז לכ ליי ככי כויי

טו

ני מכ מוי לל לכי ליי כככ ככוי

טז

סז נכ ניי מל מכי מויי ללי לכי לככ כככי ככויי

טז

עז סך סיי גל נכי ניי ממ מלי מככ מכיי ללכ לליי לכייי ככלי כככי

יז

פי עך עיי סל סכי סייי נמ נלי נככ נכיי ממי מלכ מליי מככי מכיי
ללל ללכי לליי כככל ככליי כככויי

יח

צי פכ פיי על עכי עייי סמ סלי סככ סכיי ננ נמי נלכ נליי נככי נכויי
ממכ ממיי מלל מלכי מליי מככיי מכככ לללי ללככ ללכוי לכככי
לככויי

נתחיל לכתוב החלוק במאות.

רי

קק

שי

רק קקק

תי

שק רר רקק

אותיות מנצפ"ך

ך

תק שר שק"ק רר"ק רקק"ק

ם

דק תר תקק שש שרק שקקק ררר ררקק

ך

סק דר דקק תש תרק תקקק ששק שרר שרקק רררק ררקקק

ף

זק סר סקק דש דקר דקקק תת תשק תרר תרקק ששר ששקק
שרקקק ררשק רררקק

ץ

פק זר זקק סש סרק סקקק דת דשק דרר דרקק תתק תשר תשקק
תורק תרקקק ששש ששרק ששקקק רררש ררשקק רררקקק

א

זק פר פקק זש זרק זקקק סת ששק סרר סרקק דך דתק דשר דשקק
דררק דרקקק תתר תתקק תשש תשרק תשקקק תררקק תררר
ששששק ששרר ששרקק שרררק שררקקק

דרך החיבור

החיבור הוא חבור אותיות רבות והשבתם אל אות אחת או אל שנים, רצונו לומר אל רבים, או חיבור שנים והתחלפם בשנים כחיבור שני ההי"ן אל יו"ד והתחלפם אל ז' ג', וכן במאות התחברות ע"ל אל ק' והתחלפם אל מ"ם, או חיבור ע"ל מ"ם, או כנפי"ם, אל ר'. או שני"ם אל תי"ו. וכן האלפ"ים ישבו אל אחדים בחיבור ויתחברו עם השאר, כאלו תאמר חבר מא' ועד יו"ד יעלה ג"ה. חבר

עוד מכ"ף עד תי"ו יעלה אלף וארבע מאות וארבעים, שים להם אותיות, יצאו אמ"ת. חלק נ' של ג"ה אל כ"ל יהיה הכ"ל אמ"ת. ואם תחבר עוד עמהם מנצפ"ך ותחזור האלפ"ים לאחדים יהיה הכל טצ"ץ, אָלף פחות אל"ף להורות על רוחניותם. והם עולים כגימטריא מטט"רו"ן ש"ר ה"פנ"ים, שכב"ת עז"ר. וכן כל דרך החיבור מתנהגת על זאת הצורה:

דרך החילוף והתמורה

החילוף הוא תמורת אות באות מאלפ"א בית"א אחרת, או תמורתה באלפ"א בית"א של עצמה בין באות הקודמת לה או כמתאחרת ממנה, כאילו תאמר "יהוה אלהינו יהוה" בחילוף אות באות כמתאחר, "כחו במוכסו כחו", ובקודם, "טדה"ד תכדטמ"ה טדה"ד". והנה האל"ף החלפנוה בתי"ו כי האותיות גלגל הם. וכן "יהוה", בתמורת א"ת ב"ש, "מצפץ". וכן ארו"ל (כמ"ר יח, יז) שש"ך בא"ת ב"ש (ירמיה כה, כו) זה כב"ל. ל"ב קמי, (שם, נא) כשדים. וכן בתמורת אי"ק בכ"ר, קנס"ג ישנקך"ם קנס"ג "יהוה אלהינו יהוה". וכן בכל תמורות האלפ"א ביתו"ת של רל"א שערים של ספר יצירה, וזהו ענין המירן כלומר החליפן אות באות, בין מן השתי פאות, בין מן

האמצע, וכן התמורה המשתנה מתחלפת ומתגלגלת על אותיות אי"ק, כלומר האחדים מתחלפים בעשרות והעשרות במאות והמאות באלפים והאלפים שבים אל אחדים כאלו תאמר, אותיות ד"מ מתחלפות הדל"ת במ"ם והמ"ם בתי"ו ויהיו מ"ת, ובתוספת המלה על המנין יעלה אמ"ת. והנה ד"מ ע"ה יצא ממילאוי מכטא השם הגדול הפשוט ונתמלא (יו"ד ה"א וא"ו ה"א) ונתעלה ובה אל שרש אמת כלומר שנתאמת בעיני החוקרים אל ידיעת אמתתו, ועל זה נרמו א'מת מארץ ת'צמח (תהלים פה, יב) אשר היא בראשי תיבות אמ"ת, ותוכי תיבות וסופי תיבות מאר"ץ תצמ"ח. ואחר שהורינו דרכו התמורות נעורר עוד על דרך המכטא.

דרך המכטא

דרך המילאוי במכטא שני מינין. המין האחד טבעי הכרחי כפי הוצאת כל אות שיתחייב שתתרכב. והמין השני השאלה במילות על דרך תוספת אותיות וגיורונם. המין הראשון הוא באמרך בשם מחציו מתמלא תיבתו, ר"ל י"ה מלאים במכטא יו"ד ה"א אשר הכלל עולה כ"ו. וכן שד"י מלא שי"ן דל"ת יו"ד. שתוליד די"ן. והוא (ה)שכ"ל המקוד"ש בחשבון הקטון, ובגדול דמיו"ן השם. וכן אל"ף ת"ו המתרכב מהם פלאות. וגם אותיות אלהים אל"ף למ"ד ה"א יו"ד מ"ם. מאדם המופלא יולד. והכלל אר"ץ, מלא"ך ח"י בפע"ל, מארי"ם, כאלו תאמר אר מים,

שהוא אל"ף רי"ש, א"ר שפל, והו"א ר"ם בל"ב, וכן כל כיוצא בזה יקרא מילאוי במכטא. המין השני המילאוי באותיות באשר רוצה למלאת או לחסר או להוסיף הכל אותיות, כאמרך, י"ה מלא, עולה הכלל אלה"ים, וכן כ"י של"ם שעולה משכי"ל, דויד חסד דוד חסיד, בן חכם כח מכן. וכן ירצה במילוי בעבור תוספת אות או שנים וכדומה לזה כמאמר רז"ל כי יד על כס יה, עד שיתמלא הכסא ויתמלא השם כלומר שיתוסף א' בכס ויהיה כסא שלם וכן ו"ה אל י"ה יתמלא השם וכן כל כיוצא בזה.

דרך המשקל והגימטריא

המשקל בזה הדרך הוא מין אחד ממין הגימטריא רק ההבדל אשר ביניהם הוא, כי המשקל ישתוה במנין האותיות ובמנין החשבון, והגימטריא לא תשתוה רק בחשבון לכד, המשל בזה משק"ל יתמ"ך שפע"ך שנצ"ל נשק"ך מנפ"ש, וכן כל כדומה לזה שוה למנין בכלל, ומנין אותיות התיבה. דרך הגימטריא, הגימטריא הוא מנין שוה אל מנין בכלל, בין יכלול אותיות רבות בין אותיות מועטות וכן ריבוי התיבות אל מעוטן, כי לא נעיינ אנחנו בו רק בשיווי

החשבון, המשל בו חשבון פ"ו עולה אלה"ים, הטבע, הכסא, כנוי, האף, כלול, מה ולב, מכדיל, הבדל אדם, דמי לב, כח אד מאחד, פו מלא, הכלל הוא, מנגד, זמן, והאלהים, בן אדם, כח הדין, כח הנבואה, כח חונה, במזג אדם, או הכסא, הוה טבע, והמח לבו, והלב מחו, וכסהו, והיכוין, כי הוא יום, וכונה, הו כולל, האדם באדם, והמכדיל, ילוד באדם, אדם בהמה, יכונהו, אב לנבואה, וכן כל כדומה לזה.

דרך החציבה והחקיקה

שם חציבה הוא הערה על ענין דומה לחילוק באותיות, רק ההבדל אשר ביניהם הוא, כי החילוק כולל הפועל המלאכותי ההרגשי, והפועל המחשבי הדימויני אשר הוא ברשות האדם הפועל והחציבה שם מושאל על ענין זה רק על הפועל המחשבי המצטייר בכח המדמה אשר באדם אחר צאתו מרשות האנושות והעמדתו ברשות האלהות, כאילו תאמר על דרך משקל שיעקב אבינו ע"ה נאבק עם המלאך במראה הנבואה, ושרה עם אלהים ואנשים, כלומר הכחות האנושיות והכחות האלהיות אשר בו, ונמסר לו היכולת מצד העוזר האלהי, והנה שאל ברכה מן האלהות, חשוב על דרך משל שהורותו וברכותו באותיות "אשמר" ולא ידע מה עניינם, ונאמר לו חצוב אות יו"ד מן מ"ם וצרפם, יקרא שמך ישראל על שמי שהוא בגימטריא "שכל הפועל". כי אני ואתה דבר אחד, ועוד חבר שם כ"ו עם רבקה ושם כ"ו עם יעקב וחבר ארבעתם תמצא "ישראל". והסוד כי רבקה אהבת את יעקב, והענין חבור הנפש אשר היא האם עם בנה האמיתי אשר הוא שכלה באמצעות השמות עם שכל הפועל, ויהיו דבר אחד כי "יעקב בן רבקה" הוא "ישראל", אם כן הנה המחצ"ב הוא גזרות אבני האותיות כמראות הפנימית הנבואות.

והחקיקה עיניה שקיעת האות הנחצבת בנפש, כדמות הצורה השקועה בחומר הקשה אשר לא תבטל אלא אחר זמן רב, והוא ביטול השקוע שהוא החמרי, וכאשר הנפש לא תבטל, כן הצורה השקועה בה לא תבטל, ואדרבה הצורה ההיא היא המעמדת הנפש, והיא הנקראת צורת־הדעת כד"א (משלי יב, כ) גם בלא דעת נפש לא טוב, והנה אם כן הקיקה היא החריתה כד"א (שמות לב, טז) חרות על הלוחות בספירית הנפש על דרך משל והוא חקיקת ענין נקראת אותיות. והכרתם משני עבריהם, כי אין מבדיל מסוכך לרב זכות המקבל, ועל הענין ההוא נאמר ותלמדו מתקיים בידו כי אין חקיקתו תלויה בכח החמרי עד שיבא כח חמרי כנגדו ויכנסו, רק החקיקה ההיא תלויה כמראות הנפש אחר טהרתה וזכותה אשר באמצעות החקיקה ההיא תתקיים לחיי הע"ה. ועל כן החקיקה שני מינים החקיקה מצד הרגש הראות והדמיון כפי דרך האנושות מצד ההתחלה הראשית, וחקיקה על דרך הציור הנבואי מצד השלמות התכליתי אשר הוא המבוקש לבעלי השלמות האמיתי. ואחר אשר קדם לנו זכרון דרכי האותיות, נעורר עוד על הנקוד בצורה הכרחי להשלים ענייניהם.

דרך הנקוד

דע כי הנקוד לאות, כנשמה לה והוא המניעה, ואלו תרצה להזכיר אות בלא ניקוד לא יתכן לפי טבע מציאות הדיבור, כי קול ורוח ודבור זהו רוח הקודש, והקול יחלק אל חמש הברות באמצעות הרוח, והדבור נכלל משניהם, והנה חמש ההברות נרמזות במלת

א	א	א	א	א
א	א	א	א	א
א	א	א	א	א
א	א	א	א	א
א	א	א	א	א
ב	ב	ב	ב	ב
ב	ב	ב	ב	ב
ב	ב	ב	ב	ב
ב	ב	ב	ב	ב
ב	ב	ב	ב	ב

הנה נשלמה דרך השרש וההתחלה נקוד בהרכבת ב' אותיות, והנה בצירוף בנות שתיים, ובהרכבת הנקוד חמשים, להורות על חמשים שערי בינה והרמזו ויפן כ"ה וכ"ה, כי כ"ה ישרים וכ"ה הפוכים, וההרכבה מוכרחת בכל שם בעל ב' אותיות ישר והפוך בכל הברה, ובעבור כי בעל שלש יצאו לרוב, לא הוצרכנו להביאם פה, כי אין הכוונה להאריך בחיבור זה, רק לקשרו בתכלית, ולכלול בו שרשי דרך הקבלה אשר מהם יתפשטו ענפים ממלאים ספרים אין קץ, ולא חובר זה החיבור המעט רק לבעלי

נוטריקון, ועתה נחל להרכיב הנקוד במלת שם הכנוי, אשר הוא שם, אדני, נחלק לשנים ישר והפוך, כי בשלש אותיות עולה הרכבה, וכ"ש בארבע שלא היו מספיקים ספרים רבים מאוד, והכוונה להעיר על השרשים והענפים יודעו למביני מאליהם.

ד	ד	ד	ד	ד
ד	ד	ד	ד	ד
ד	ד	ד	ד	ד
ד	ד	ד	ד	ד
ד	ד	ד	ד	ד
ה	ה	ה	ה	ה
ה	ה	ה	ה	ה
ה	ה	ה	ה	ה
ה	ה	ה	ה	ה
ה	ה	ה	ה	ה

התכונה, להתפשט בו ולהתבונן בו ולתת צורות בחומר האותיות כפי צורתם השלמה להרמות בה לשכל הפועל, אשר הוא הנותן הצורות תמיד, למוכן לקבלם, ואין המניעה רק מצד המקבל, רצוני לומר אשר לא הוכן הכנה ראויה לקבל הצורה ההיא העליונה, ועל כן ראוי למשיכל לחפש ולבקש בכל מיני בקשה על השלמות הראשון, רצוני לומר שלמות הגוף בעניינים ההכרחיים בדרך קרוב להעמיד בריאותו, כדי שלא יהיה סיבה ועילה למניעת הנפש משלמותה האמיתי, ויבטל מדותיו הרעות המביאות אותו

לידי הפסד זמנו ביתרונות, ויתן כל ימיו בחכמה, ובציור המושכלות, ובהבנת דבר מתוך דבר במעמקי סתרי התורה, אשר היא כלולה מכל הצורות התחתונות והעליונות, ולזה הראינוהו כלים עבים ודקים לפעול בהם במלאכת התורה באמצעות החשק הרב אשר הוא סיבה להתחדש בו רוח חדשה, והיא רוח אלהים חיים, וכל רוח דרכה להוסיף ולחדש רוח אחרת למעלה הימנה עד שתביאהו אל מעלה עליונה כידיעת העליונים, כי כן דרך העולה בסולם, המדרגה הראשונה תעלהו אל השנית,

והשנית אל השלישית, וכן עד התכלית אשר ביכלתו להשיג.

ואחר תשלום כל מה שקדם, נעורר עוד על הדרך אשר היא התכלית והאחרית לכל הדרכים אשר קדמו לה, והיא דרך רחבה מאד כוללת כל הדרכים אשר קדמו לה, ומוספת עליהם, הדלוג והקפיצה, ובה מתרחבת ומתערבת ומתעדנת הנפש באמצעות המחשבה החושקת, ומתפשטת עד שיראה לה ויחשב כאלו היא נפרדת מהגוף, ואין לה השגחה בו לרוב הדבקה בשרש המקור אשר ממנו חוצבה.

דרך הדלוג והקפיצה

הדלוג והקפיצה בענין האותיות והתיבות הוא ענין נכבד מאד, מוציא המחשבה מתוך מאסר הגבול הטבעי, ומביאה אל הגבול האלהי, וכ"ש אם הניעה החשק והגביר המומה ומהר תנועתה, עד שקבלה צורת התולדות האלהות, אשר היא כדמות מה שבצעמה רק היא זכה מאד בעבור שנולדה משיתוף העליונים עם התחתונים ומראה פנים לכאן ולכאן, כלומר מתלבשת בכח המדמה בצורת הדמות ומשלימתו בגילוי העתידות והוראת הנסתרות בכלל הדמיונות הנדמות והנחשבות בצורות האנושיות הטבעיות אשר למטה הימנה במעלה, ומתעדנת ומתענגת בכח הדכרי, ומשלימתו בהשגת המושכלות האלהיות הנעלמות בסתרי המציאות הזה והבא, ועל כדומה לזה נאמר על דרך השיר כל סתום לא עממוך וכל רו לא אניס לך, כי שכלו יתעלה ממערכת הפרט אל מערכת הכלל, ויכלול ויקיף בשאר הדעות והסודות הנסתרות אשר למטה הימנו והמה פרטים מוקפים בערך אל הקפת דעתו השלמה.

דרך הדלוג הוא לקחת תיבה בת ג' או בת ד' אותיות דרך משל תיבת אמ"ש תדלג המ"ם תשאר א"ש. או תיבת בת ד' אותיות דרך משל שבע"ה תדלג הב' תשאר שעה. עלו לנו ב' תועלות בזה הצירוף בתיבת בת ג' ר"ל בתיבת אמ"ש שהאש העליון הפועל בתחתון ורצוני בעליון ותחתון כי בהדבקות השנים תחול צורה עליונה בתחתוני. התועלת השנית: כי המ"ם שנסארה מאמ"ש היא פתוחה לפתוח יד לשבים ר"ל לשבים על דרך רצוא ושוב במראה הכזק.

דרך הקפיצה, הוא בחילוף הדילוג, כי הדילוג ידלג השנית. והקפיצה תדלג הראשון. המשל בזה ידמה למשל

הדלוג, תיבת שבעה, תדלג הש' הראשונה בחלוף מה שעשית בדילוג שדלגה השניה תדלג הש' נשאר בעה. אתה צריך לבקש זאת המלה בכל המקרא ותמצאה בפסוק אם תבעיון וכו'. התועלת המגיע מזה הצירוף הוא כי צריך אדם לחקור הדברים התחתונים ובחקירתם יגיע אל ידיעת העליונים. התועלת השני כי הש' הנשארה רומזת אל הצ"ר מורה על שליח העליון הנאמן אשר באמצעותו יקבל האדם רק באמצעות צירים וחבלים. יחיינו מיומים ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו,

ונשוב אל הענין, דלוג מלה מצורפת מורה על דגל וסימן ואות במהלך מחנה הכחות האלהיות כמו שאמר יעקב אע"ה מחנה אלהים זה (בראשית לב, כ) וגו' והנה הדלוג מוסיף החשק והאהבה כד"א ודגלו עלי אהבה(שיר השירים ב, ד) אל תקרי ודגלו אלא דלוגו.

ועתה נתחיל להורות דרכו בצירוף וגימטריא וחלוק וחבור ותמורה וראשי תיבות ודרכים אחרים רבים, והקפיצה מדרך אל דרך, בין באמצעות מלה מתחדשת על דרך פסוק, או הלכה, או חרוז, או מלות בחכמת הפילוסופיה, או קבלות בשמות בלתי מובנות רק אותיות מורכבות, או מלות מחדשתם המחשבה כאשר נודמן לה, בכל לשון, בכל אלו הדרכים וזולתם מדלג ומקפץ בעל המלאכה הזאת, להרחיב הנפש ולמושכה בפעולות האותיות, והשמות הקדושים המתרכבים מהם, ומביאים אותה אל מעלת שלמותה האמיתית.

והנה הצירוף והקפיצה ממנו אל גימטריא או זולתה מן הדרכים

אשר זכרנו ולא נצטרך להשלים המלה בצירוף המוכרח, כי היה סמוך זה אל הגבול, רק אל צירוף ארבעה או חמשה צירופים בין מובנים בין בלתי מובנים והדלוג מהם אל מלות אחרות, והנה נצטרף אותיות צורף ונתחיל בה.

א. צרוף, צורף, פורץ, רצפו, פוצר, צפרו, רצוף **אהבה,** אבהה, האהב,

ב. החכמה המהכת, כח האדם, מכח האד, יהיה והוה והיה, מגלה, הגלם, חלם, מלח, לחם, לולכי, ליוכל, כח לב חי, עח, ענה, הגע, געה, אנדע.

ג. ק'רני ר'אמים, קו"ף ר"ש, קשר פו, קו שרף. ק"ר י"ם, הרקמה, המקרה,

ד. ה'מקרה ב'מים ע'ליותיו, עב"ה, הע"ב,

ה. מ'גדל ע"ז ש"ם י'הוה מעש"י, ישמע, סוד שמו, שדי מגלגל, גלגל שדים, שלג מגדלי, השלג העז, יצר דמיוני, דמיון יצרי, מלבש הדלוג

ו. י'צר ר'ע צרר היהודים, יו"ד ר"ש, דריוש, דרשיו, דר ישו, דר אלהי נכר, **הארץ,** ומרים, הו ממרה, הי ממרא, עצם המאכל, מחלל פקח

ז. ר"ע, ר"ש ע', יצר רע, עין ר', ינער, הנערה, מכער, מעכר, מחזה רע, מחלל זהרי,

ח. מה זה רע, מחללים זהרי, מזלי (ה)זחלי, על כן זחלתי ואירא, ע"ז כ"ו, מגדל, עז, שם יהו"ה

ט. בו ירוץ צדיק ונשגב, ביצ"ו, וצק"ב, ויצב, קצבו, רודיש"ג, דר יושג, שיו גדר,

מב שערי שער האותיות צדק

י. המפרק, גם כפרק, שם פה, יסוד השם, גלגל השדים, בדין שטן, יכהן שם, משכינה, כח שכל באדם, שכל בחכמה,

יא. א, נקודה ב, קו ארוך על קו ערוך ד שטח שרוך על ב קו נערוך ח גוף מעוקב נכרך.

יב. ח"ת חשק, על שנה, צום נכרך,

יג. קש"ר הש"ם, תמתקה, המשרת

"ינהתונה"

שם מקיף בשמי, ככתר רוח אלהים

שמי מקיף בשד

נשתד"ן

יד. השכל המקדש, שכל אדם הקדש, המשיח שכל הנבדל, המכיר מהות החכמה. [בנשמה].

[מה] ממך דבר כי ילא, מצדיה לאמר מי ברא אלה, חשוב נא ושפט

והואל, דודי לאמר כמענה השואל, חבר כולל ענאל בר חקיאל, ככח שערי צדק, הופע זה השער לה. ד ארוכה שבה רחבה עשרה אשר היא יו"ד מלאה, מורכבת שבה פשוטה מתקרבת זה שמו וסוף השם וראשיתו ובשם הקושר מעלתו ובראשיתו הפשטות ותכליתו.

הנה נשלמה הכונה בחכמת הקבלה הנכונה המעוררת חכמה ובינה בדעת ובאמונה, בשנת [ה' אלפים] ח"ן [ה"ן] במרחשון בחברו"ן, נחברו אותיות השפה והחך ולשון ושנים וגרון על דרך אמונת דת משה ואהרן החרותה בלוחות הברית ונגזרת בארון יזכה כל מעין בו לחזות בטוב ה' ובנעימות הנשפע על חסידיו ועבדיו ויראי השם וחושבי שמו ותהיה המשרה על שכמו ויקרא שמו פלא.

פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום ויקוים כנו ובכה מקרא שכתוב ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום.

חזק ונתחזק